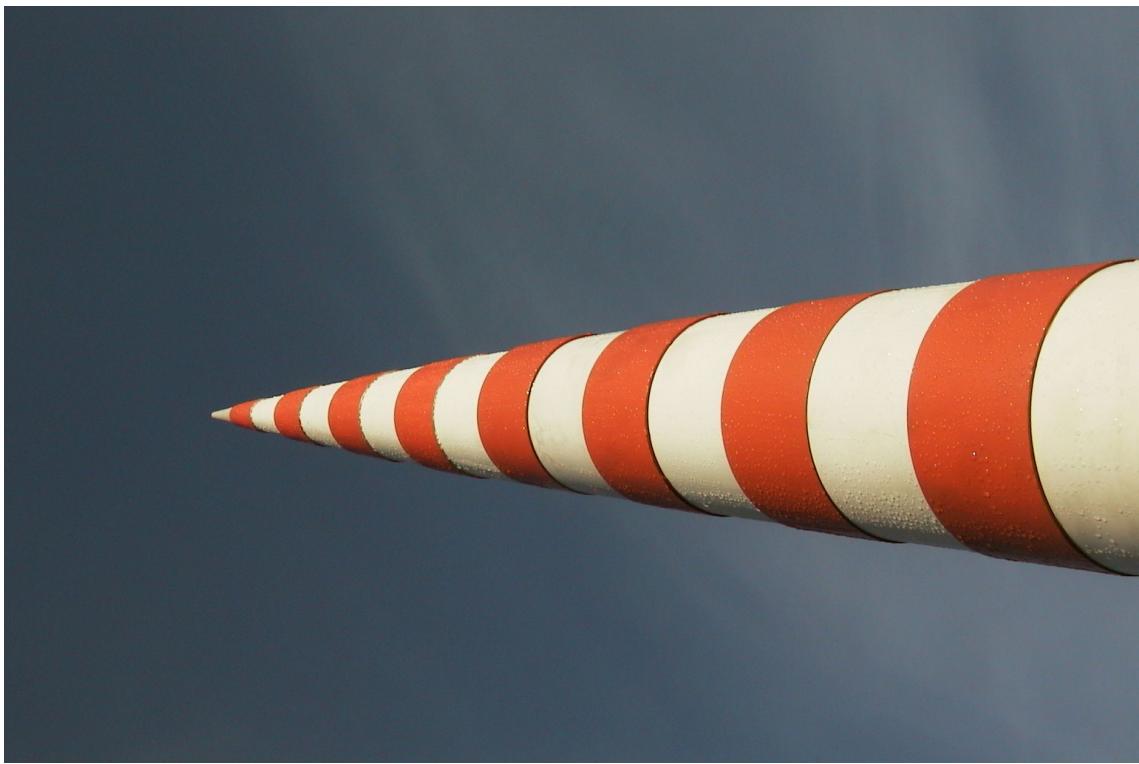

Aerial photograph showing a patchwork of agricultural fields in shades of red, brown, and green, interspersed with dark blue water bodies. A dashed white line forms a circular path across the landscape, starting from the top left and ending at the bottom right. The text is overlaid on this circular path.

Toekomstvisie Recreatie en Toerisme Peel en Maas en Leudal

Toekomstvisie

Recreatie en Toerisme

Peel en Maas en Leudal

Dave Moorrees
Theo de Bruin

December 2008

Inhoud

Samenvatting	7
1 Inleiding	11
1.1 Aanleiding	11
1.2 Historie	11
1.3 Perspectievennota Peel en Maas	12
1.4 Doelstelling	12
1.5 Werkwijze	12
1.6 Leeswijzer	12
2 Toeristisch recreatief aanbod	15
2.1 Inleiding	15
2.2 Verblijf	15
2.3 Vermaak	15
2.3.1 Digrecreatieve voorzieningen en evenementen	15
2.3.2 Toeristische infrastructuur	16
2.3.3 Natuur en landschap	16
2.4 Vervoer	16
2.5 Vervoer	16
2.6 Doelgroepen	16
2.7 Netwerken	16
2.7.1 Promotie	16
2.7.2 Organisatie en samenwerking	17
2.8 Economische orde	18
2.9 Toeristische identiteit	18
2.10 Trends en ontwikkelingen	19
2.10.1 Landelijke ontwikkelingen	19
2.10.2 Regionale ontwikkelingen	19
2.11 Promotie	16
2.12 Organisatie	17
2.13 Samenwerkingsverbanden	17
2.14 Monitoring	18
2.15 Kosten	18
2.16 Financiering	18
2.17 Strategie	19
2.18 Projectbeschrijvingen	20
2.19 Intergemeentelijke organisatie	20
2.20 Kosten en financiering	20
2.21 Kansen	21
2.22 Bedreigingen	22
3 Analyse	21
3.1 Sterke en zwakke kanten	21
3.2 Kansen en bedreigingen	21
3.2.1 Kansen	21
3.2.2 Bedreigingen	22
4 Toekomstvisie	23
4.1 Inleiding	23
4.2 Missie en doelstellingen	23
4.3 Identiteit en imago	24
4.4 Doelgroepen	24
4.5 Aanbod	24
4.6 Netwerken	27
4.7 Promotie, informatie en evenementen	27
5 Uitvoeringsprogramma 2009 - 2012	31
5.1 Inleiding	31
5.2 Keuze projecten	32
5.3 Strategie	32
5.4 Projectbeschrijvingen	33
5.5 Intergemeentelijke organisatie	37
5.6 Kosten en financiering	39

Bijlage 1 Kaartbeeld Land van Peel en Maas en Leudal	
43	
Bijlage 2 Overzicht output huidig beleid	45
Bijlage 3 Overzicht deelnemers verschillende	
workshops	47
Bijlage 4 Beleidskader	49
Bijlage 5 Dynamiek in toerisme	57
Bijlage 6 Trends en ontwikkelingen	61
Bijlage 7 Prioritering projecten	65
Bijlage 8 Verblijfsrecreatie in de regio Peel en Maas en	
Leudal	67
Bijlage 9 Overzicht dagrecreatie en evenementen	73
Bijlage 10 Overzicht dagrecreatie in omgeving	75
Bijlage 11 Overzicht horeca	77

Samenvatting

1 Inleiding

In 2002 werd, mede op basis van behaalde resultaten, besloten de intergemeentelijke samenwerking tussen de gemeenten Helden, Kessel, Maasbree, Meijel, Roggel en Neer, op gebied van recreatie en toerisme structureel voort te zetten. Medio 2005 is besloten om de samenwerking te herijken op basis van een nieuwe intergemeentelijke toekomstvisie recreatie en toerisme. In de tussentijd is de nieuwe gemeente Leudal ontstaan en ontstaat per 1 januari 2010 de gemeente Peel en Maas uit een fusie van de gemeenten Helden, Kessel, Maasbree en Meijel.

De toekomstvisie is in drie fasen tot stand gekomen. In de eerste, onderzoeksfase zijn de door de jaren verzamelde gegevens gecheckt. In deze periode is een eerste bijeenkomst gevraagd met stakeholders om ideeën en voorstellen te genereren omtrent wensen en richting van de visie.

In de fase van visievorming zijn de verschillende mogelijkheden afgewogen en op schrift gesteld en

besproken met de bestuurders van de regio. Tot slot zijn in de fase van uitwerking veelvuldig bijeenkomsten georganiseerd om over de conceptvisie van gedachten te wisselen met ondernemers, gemeenteraadsleden en bestuurders. De totstandkoming van de visie is op interactieve wijze gebeurd.

2 Recreatief-toeristische vraag en aanbod
In het landelijke, overwegend agrarische landschap van de regio 'Peel en Maas en Leudal' is het aangenaam wandelen en fietsen. Daarnaast zijn er verschillende grote kampeerbedrijven aanwezig die een belangrijk deel van de vraag in de regio bedienen.

De vraag bestaat uit de vakantiegangers die in grote getale naar voornoemde logiesaccommodaties komen als mede dagjesmensen; hoofdzakelijk inwoners uit de gemeenten en aangrenzende gemeenten.

De promotie van het recreatief-toeristisch product bevindt zich in een overgangssituatie. De Regio VVV is

opgehouden te bestaan. Momenteel zijn er verschillende initiatieven om in deze leemte te voorzien.

Binnen de verschillende gemeenten met uitzondering van de gemeente Meijel opereren lokale overlegplatforms van toeristische ondernemers. Er is nog geen regionale bundeling of schoon de grote(re) bedrijven in de regio regelmatig contact hebben. Binnen de nieuwe gemeente Leudal bevindt de organisatie van de sector zich nog in een startfase.

3 Toeristische identiteit

Uit de opsomming van woorden aangaande de toeristische identiteit van de regio, komt een beeld naar voren van een regio in Limburg waar van oudsher het goede leven, het plezier en het creatief ondernemerschap hebben geleid tot een aantrekkelijk platteland, vol afwisseling, gezelligheid en een goed buitenleven.

4 Een SWOT-analyse

Uit de sterke-zwakte analyse komt het beeld naar voren van een plattelandsregio met een sterke agrarische ondernemerstraditie en cultuur, verkeerstechnisch gezien goed ontsloten met verschillende krachtige toeristische (kampeer)bedrijven. De keerpzijde is dat de regio geen duidelijke toeristische identiteit heeft en wordt gekenmerkt door een onvolledige toeristische keten.

Kansen zijn gelegen in de vergrijzende samenleving waardoor een langer toeristisch seizoen is ontstaan, gericht op authentieke en gastvrije belevingen.

De voornameste bedreigingen zijn de slechte organisatie en geringe kracht van de promotie.

Daarnaast zijn de meeste grotere logiesverschaffers in de regio als camping primair gericht op gezinnen met kinderen. Deze doelgroep neemt in omvang af door gezinsverdundanning en door veranderend vakantiedrag in steeds meer wisselende samenstelling. Daarbij wordt er in mindere mate voor het verblijven op een camping gekozen. Deze ontwikkeling is reeds merkbaar en heeft grote consequenties voor de bedrijven in de regio.

5 De toekomstvisie

– Missie

De missie voor de samenwerkende gemeenten luidt: “Wij streven samen met ondernemende burgers en het toeristische bedrijfsleven naar een aantrekkelijk en gevarieerd en gastvrij aanbod van recreatieve voorzieningen en mogelijkheden voor onze inwoners en gasten van elders”.

Vanuit de missie worden de twee hoofddoelstellingen van het toeristisch-recreatief beleid voor de regio ‘Peel en Maas en Leudal’ voor de komende 5 tot 10 jaar geformuleerd:

1. Het positioneren van de regio als een aantrekkelijke groene toeristisch-recreatieve bestemming, het daartoe scheppen en beheren van een aantrekkelijk pakket aan toeristische en openluchtrecreatieve voorzieningen en het mede zorg dragen voor een goede promotie van dit geheel;
2. Het creëren van heldere en stimulerende voorwaarden waarbinnen de dynamiek van recreatie, het toeristisch bedrijfsleven en ondernemende burgers wordt versterkt en de kansen kunnen worden benut.

Er is een vertaling gemaakt naar een concreet en meetbaar doel: Over 5 jaar zijn de inwoners minstens zo tevreden over de recreatief-toeristische mogelijkheden in en om de regio en zijn de bestedingen op conto van toerisme met 2% gestegen, boven op de inflatiecorrectie.

- Doelgroepen
- Het toeristisch-recreatieve beleid van de deelnemende gemeenten in de regio Peel en Maas en Leudal richt zich primair op de volgende drie doelgroepen:
1. Inwoners
 2. Verblijfstoeristen en verblijfsgroepen
 3. Specifieke groepen, zoals bedrijven, vissers, watersporters, paardrijders

Een specifieke doelgroep zijn de recreanten met een beperking. Voortdurend zal worden stilgestaan bij de mogelijkheden voor deze doelgroep en waar nodig de ontwikkeling en verbetering ervan.

- Het toeristisch-recreatieve aanbod
- De verblijfsmogelijkheden in de regio ‘Peel en Maas en Leudal’ zijn ruim in aantal waarbij een groot deel van de bedden c.q. strandplaatsen worden aangeboden door de grote kampeerbedrijven. In nauwe samenspraak met vertegenwoordigers van deze bedrijven en andere overheden zal worden nagegaan op welke wijze deze bedrijven zich hernieuwd kunnen positioneren in de toeristische sector.
- Het ontwikkelen van nieuwe logiesmogelijkheden is een taak van de gemeente. Wel zal de gemeente initiatieven tot de ontwikkeling van nieuwe logiesaccommodaties, zoals Bed & Breakfast, minicampings, hotels en pensions, positief tegemoet treden. Het kleinschalig verblijven is beperkt tot 25 strandplaatsen (0,75 ha) op een kampeerlocatie en/of maximaal vijf appartementen (50 m²) in een gebouwd onderkomen waar de eigenaar zelf ook nog woont.
- Voor de kampeerautotoeristen gaan de samenwerkende gemeenten nader onderzoeken op welke manier kleinschalige (parkeer)locaties voor kort verblijf voor deze groep in de vorm van een GOP (gereguleerde overnachtingsplaats) mogelijk gemaakt kunnen worden.
- Het beleid aangazande vermaak is gericht op een verbetering van de mogelijkheden voor wandelen en fietsen als ook het versterken van het gastheerschap. Het ligt voor de hand om vanuit de agrarische traditie en kwaliteiten die de regio eigen is, het gastheerschap verder te ontwikkelen en tal van nevenactiviteiten te ontwikkelen zoals onder andere asperges proeven, paard rijden en dinieren op de boerderij. Concrete acties waar de gemeenten op dit gebied min of meer

bij betrokken zijn en die vanuit toeristisch-recreatief beleid ondersteuning verdienen, zjn: Aspergegilde Helden e.o. en realisatie van het streekcentrum in Helden Dorp.

Het is wenselijk en wordt mogelijk geacht om in de regio een grootschalige attractie tot ontwikkeling te brengen. Eventuele belangstellende ondernemers zullen coöperatief tegemoet worden getreden.

De gemeente stimuleert een gevareerd aanbod aan horecagelegenheden, afgestemd op de behoefte van de lokale en regionale gasten en de vakantiegangers.

Voor de ruitersport zal, in overleg met manegehouders en andere belanghebbenden, een stelsel van ruiterpaden door het buitengebied worden aangelegd zodat de regio 'Peel en Maas en Leudal' ook aantrekkelijk wordt als vakantiebestemming voor ruiters. Het gaat met name om herziening van bestaande lokale en regionale ruiterroutes. Samenwerking zal daarbij worden gezocht met de gemeenten Deurne en Weert die zich op het vlak van de hippische sport eveneens sterk ontwikkelen.

De hierboven beschreven beleidsvoornemens op het gebied van aanbod dienen bij de nadere uitwerking goed in samenhang met elkaar beschouwd te worden. Er moet dan ook geketen worden naar het ontwikkelen van een aantal logische startpunten, een soort 'creatieve poorten'.

- **Netwerken**
Door de gemeentelijke herindeling is de gemeente Leudal ontstaan waarin de voormalige gemeente Roggel en Neer eveneens is ondergebracht. De gemeente Roggel en Neer, nu deel uitmakend van de
- **Promotie en evenementen**
De deelnemende gemeenten achten het wenselijk om de aansluiting op de in ontwikkeling zijnde regionale promotie organisaties in Noord en Midden Limburg nader te verkennen. De voornaamste taken voor een regionale marketingorganisatie zijn:
 - Promotie 'Peel en Maas en Leudal'
 - Coördinatie van de informatieversterking
- **Uitvoeringsprogramma**
In het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren is op basis van enkele criteria een prioritering gelegd bij 11 projecten waaraan de gemeenten de komende

gemeente Leudal, maakte destijds deel uit van het samenwerkingsverband 'Land van Peel en Maas'. Gezien de overeenkomsten in het toeristisch product is het voor de hand liggend om de samenwerking in het 'Land van Peel en Maas' uit te breiden met de gehele gemeente Leudal.

Ter versterking van de samenwerking tussen ondernemers zijn de deelnemende gemeenten voorstander van de oprichting van een sterk Toeristisch-Recreatief Ondernemersplatform 'Peel en Maas en Leudal'. Naast overleg en samenwerking moet dit Platform de toeristisch-recreatieve ontwikkeling stimuleren, de promotie verbeteren en ook het evenementenbeleid mee vormgeven en uitvoeren.

Het Land van Peel en Maas en Leudal is geen toeristisch eiland maar maakt deel uit van de toeristische bestemming Noord Limburg en een stukje Midden Limburg. Om het toerisme daadwerkelijk te bevorderen zullen de gemeenten meer moeten samenwerken. De gemeenten zullen daartoe vooral de samenwerking in Limburgs verband zoeken onder andere met de gemeenten Sevenum, Horst, Venlo en Weert als ook met de aangrenzende Brabantse gemeente Deurne om zich samen krachtig te promoten en profileren.

- **Promotie en evenementen**
De deelnemende gemeenten achten het wenselijk om de aansluiting op de in ontwikkeling zijnde regionale promotie organisaties in Noord en Midden Limburg nader te verkennen. De voornaamste taken voor een regionale marketingorganisatie zijn:
 - Promotie 'Peel en Maas en Leudal'
 - Coördinatie van de informatieversterking
- **Uitvoeringsprogramma**
In het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren is op basis van enkele criteria een prioritering gelegd bij 11 projecten waaraan de gemeenten de komende

De gemeenten zullen een bijdrage overwegen op basis van een promotie- en marketingplan dat wordt (voor)gedragen door de toeristische ondernemers uit de regio.

Evenementen (en ook arrangementen) vormen een belangrijke drager voor het imago en de reputatie van het Land van Peel en Maas en Leudal. Daarnaast zijn ze een sterk middel om gasten naar de regio te trekken. Daarom achten de gemeenten het laten plaatsvinden van kleine en grotere evenementen waardevol en zal het initiatieven voor het opstarten van 1 of 2 nieuwe bovenregionale evenementen stimuleren en/of financieel mee ondersteunen.

- **Gemeenten**
De gemeenten zullen uiteraard een belangrijke rol spelen in de toeristisch-recreatieve ontwikkeling en het beheer van de openluchtrecreatieve voorzieningen en de openbare ruimte. Zij heeft daarin haar eigen taken en verantwoordelijkheden.
- **Monitoring**
De samenwerkende gemeenten en het Toeristisch-Recreatief Platform zijn samen verantwoordelijk voor een goede monitoring van de beleidsuitvoering en voorgestelde projecten en de ontwikkeling van recreatie en toerisme.
- **Advies**
Het advies is om jaarlijks elk project als mede de ontwikkeling van het toerisme en de trends in kaart te brengen.
- **Uitvoeringsprogramma**
In het uitvoeringsprogramma voor de komende jaren is op basis van enkele criteria een prioritering gelegd bij 11 projecten waaraan de gemeenten de komende

jaren uitvoering zullen geven. Het zijn de volgende projecten:

1. Ontwikkeling nieuw promotieplan
2. Ontwikkeling gastheerschap / TIV (Toeristische Informatievoorziening)
3. Organisatie evenementen
4. Ontwikkeling wandelnetwerk
5. Accountmanagement toeristisch bedrijfsleven
6. Perspectief verblifssrecreatie
7. Samenwerking ALLE toeristische bedrijven
8. Ontwikkeling toeristisch recreatief platform
9. Monitoring
10. Streekmuseum Het Land van Peel en Maas
11. Routebureau Noord en Midden Limburg

Strategische speerpunten in het uitvoeringsprogramma zijn de organisatie van de sector, gastheerschap, (regionale) promotie en de ontwikkeling van het lokale en regionale wandelnetwerk.

Voorgesteld wordt om het intergemeentelijke samenwerkingsverband tussen de gemeente Helden, Kessel, Leudal, Maasbree en Meijel ook in de toekomst voort te zetten. Op grond van het uitvoeringsprogramma en een mogelijke samenwerking met het toeristisch bedrijfsleven kan de intergemeentelijke organisatie verder worden uitgebreid. Dat is mede afhankelijk van een herverdeling van taken na de gemeentelijke herindeling.

De totale kosten voor uitvoering van het programma over de komende vier jaren bedragen ruim 1,6 miljoen euro. Daarvan is het overgrote deel gereserveerd voor de financiering van het Routebureau Noord en Midden Limburg hetgeen jaarlijks een bijdrage van

311.000 euro vraagt; in total over de komende periode van vier jaar 1,24 miljoen euro.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De basis voor de samenwerking tussen de gemeenten wordt gevormd door de rapporten "Recreatie en toerisme tussen Peel en Maas" (1990) en "Recreatie en toerisme in het Land tussen Peel en Maas" (1995). Voor een beeld van de ligging van het werkgebied in Limburg zie bijlage 1. In 2002 werd, mede op basis van behaalde resultaten (zie bijlage 2) besloten de intergemeentelijke samenwerking op gebied van recreatie en toerisme structureel voort te zetten en werd het contract van de projectcoördinator omgezet in een vast dienstverband.

betrokkenen partijen uit het werkveld deelnamen. Door persoonlijke omstandigheden van de projectcoördinator is het opstellen enigszins vertraagd en werd de realisatie van de toekomstvisie pas eind 2007 weer opgepakt. De sector is echter niet tot stilstand gekomen.

Tussen juli 2005 en september 2007 zijn er binnen de betrokken gemeenten ontwikkelingen in gang gezet die een nieuwe intergemeentelijke toeristische visie nog wenselijker maken. Het organ van de gemeente Roggel en Neer in de nieuwe fusiegemeente Leudal en de voorgenomen fusie van de gemeenten Helden, Kessel, Maasbree en Meijel in de nieuwe gemeente Peel en Maas per 1 januari 2010 geven direct aanleiding tot een herijking van het beleid. Tot slot wordt het ontbreken van (intergemeentelijk) toeristisch beleid in de betrokken gemeenten in de Bestuurskrachtmotor van de Provincie Limburg (2007) als zwakke beschouwd.

Medio 2005 waren de meeste projecten uit bovengenoemde rapporten uitgevoerd en ontstond de behoefte aan een nieuwe intergemeentelijke toekomstvisie, met daarvan gekoppeld een actieplan met nieuwe projecten. Om ook input uit het toeristische bedrijfsleven te krijgen werd in juli 2005 een workshop georganiseerd waaraan alle

1.2 Historie

Sinds 1990 werken de gemeenten Helden, Kessel, Maasbree en Meijel samen op het gebied van recreatie en toerisme. In 1994 heeft de gemeente Roggel en Neer zich hierbij aangesloten. Een projectcoördinator verzorgt de voorbereiding van intergemeentelijke projecten alsook de terugkoppeling naar de deelnemende gemeenten. In eerste instantie werd onder de naam "Land tussen Peel en Maas" gewerkt aan de toeristisch recreatieve promotie van de samenwerkende gemeenten. Een aantal jaren geleden is deze naam veranderd in "Land van Peel en Maas".

Al snel bleek dat voor de deelnemende gemeenten, door deze samenwerking, een meerwaarde ontstaat op toeristisch recreatief gebied. Voorbeelden zijn een snellere uitvoering van (grootschaliger) projecten en schaalvoordelen op gebied van promotie en onderhoud van recreatieve routes.

Per 1 januari 2007 is de voormalige gemeente Roggel en Neer (samen met de voormalige gemeenten Haelen, Heythuysen en Hunsel) opgegaan in de nieuwe gemeente Leudal. Het college van deze nieuwe gemeente heeft aangegeven graag te blijven participeren in het intergemeentelijk project recreatie en toerisme. Dit verzoek wordt in de voorliggende visie meegenomen, getoetst en zal leiden tot een voorstel met betrekking tot de toekomstige samenwerkingsvorm.

1.3 Perspectievennota Peel en Maas

De gemeenten Heiden, Kessel, Maasbree en Meijel bereiden een herindeling voor. Daarvoor is een Perspectievennota opgesteld waarin de contouren van beleid voor de nieuwe gemeente Peel en Maas zijn opgetekend, onder meer op het vlak van

recreatie en toerisme. Deze uitgangspunten worden hieronder kort weergegeven.

In de regio Peel en Maas heeft de toeristisch-recreatieve sector veel potentie. De taakomgeving is zeer dynamisch en competitief geworden. Variatie in het aanbod is een belangrijk begrip. Het is zaak bezoekers langer vast te houden en hun bestedingen te verhogen. Peel en Maas speelt in op behoeften zoals eco- en gezondheidstoerisme. Qua dagcreatieve voorzieningen zijn er ontwikkelkansen, aansluitend op het pakket van voorzieningen dat reeds in de regio aanwezig is. De Floriade biedt een uitgelezen kans om de bezoekersstroom een flinke stimulans te geven en blijvend te vergroten.

Een herkenbaar profiel dient te worden gecreëerd onder meer door inzet op behoud van

cultuurhistorische objecten en het bevorderen van activiteiten en kunst. Daarnaast wordt de ontwikkeling van recreatie en toerisme gekoppeld aan de vriendelijke sferen van de verschillende dorpen en het land in de nieuwe gemeente. Een niet onbelangrijke pijler in beleid vormt de leefbaarheid van en in de nieuwe gemeente. Een aantrekkelijk landschap tussen Grote Peel van Maasdal wordt nastreefd.

Als onderdeel van de Regio Venlo omarmt Peel en Maas duurzaamheid als leidend principe.

De gemeente Leudal is voortgekomen uit een fusie van de gemeenten Haelen, Heythuysen, Hunsel en Roggel en Neer. De gemeente Leudal wenst de samenwerking met de overige vier gemeente voort te zetten maar neemt niet deel aan het voornoemde proces van eenwording.

1.4 Doelstelling

Doelstelling van dit rapport is het definiëren van het beleid en het nader invullen van het intergemeentelijk project recreatie en toerisme voor de komende jaren. Bestuurlijk is de wens uitgesproken daarbij vooral te streven naar concrete en uitvoerbare projecten. Als basis voor deze toekomstvisie dienen het vigerende beleid, het huidige toeristisch recreatieve aanbod, de dynamiek en de positie van de sector alsmede de trends op gebied van recreatie en toerisme en andere relevante (maatschappelijke) ontwikkelingen.

1.5 Werkwijze

De totstandkoming van de toekomstvisie is in drie fasen volbracht:

- Onderzoeksfase
- Visievorming

– Uitwerking

Ad 1) Onderzoeksfase
Door de jaren heen is een nauwgezette administratie ontwikkeld van voorzieningen in de regio Land van Peel en Maas. Ten behoeve van de visie is deze nogmaals tegen het licht gehouden en steekproefsgewijs gecontroleerd. Hij is daarnaast vergeleken met de databank van de VVV. In deze periode is een eerste bijeenkomst (bijlage 3) geweest met stakeholders om ideeën en voorstellen te genereren omtrent wensen en richting van de visie.

Als onderdeel van het dagelijks functioneren zijn de recreatief-toeristische trends gemonitord en vastgelegd voor de regio en voor deze visie nog een keer op een rij gezet.

Ad 2) Visievorming

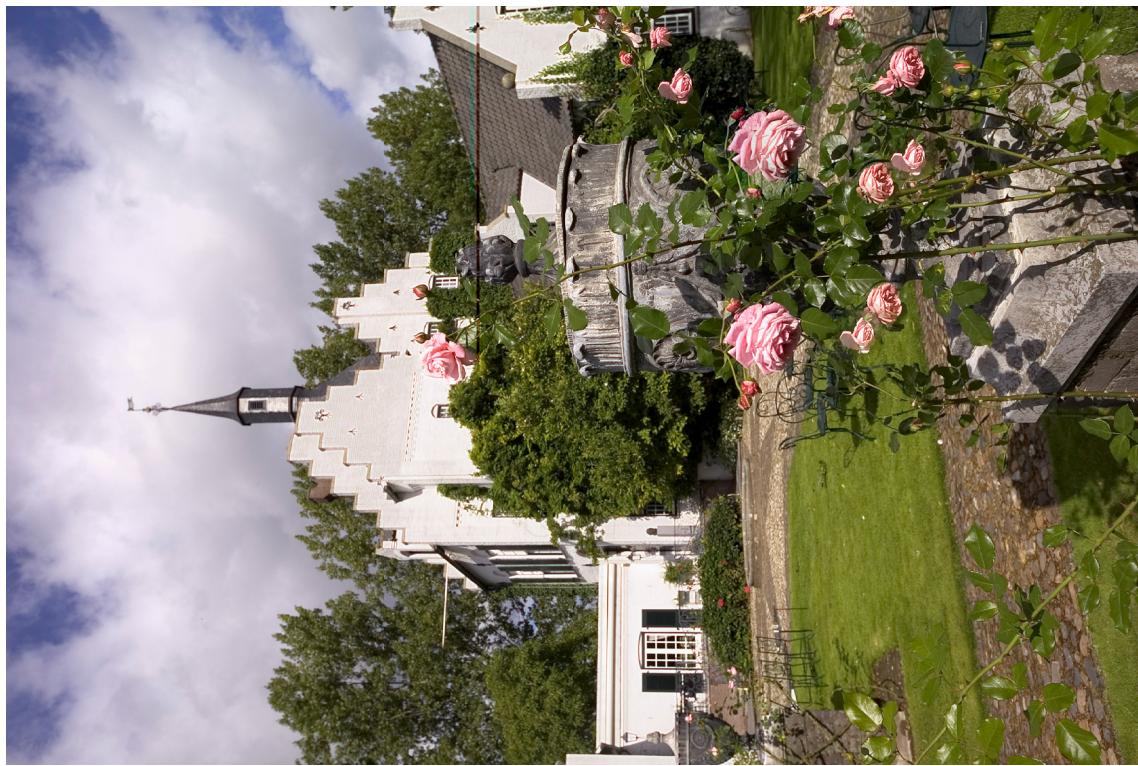
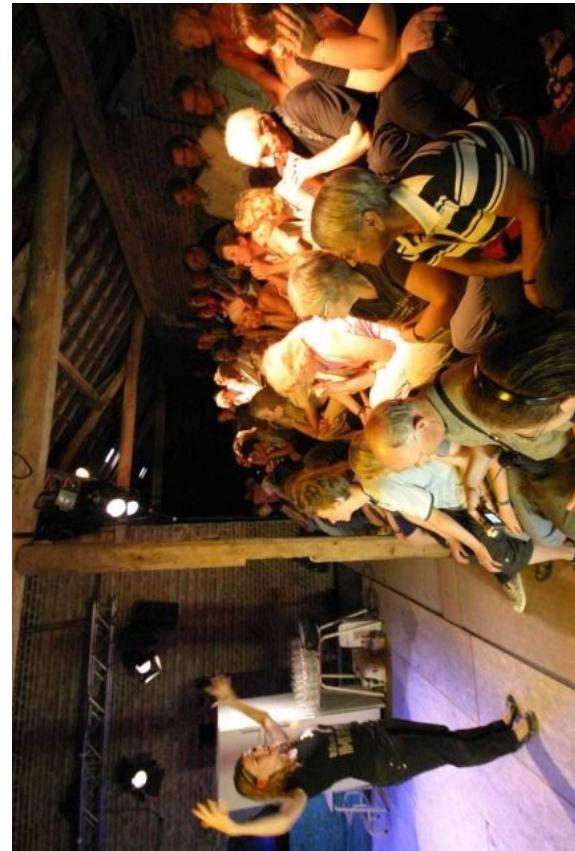
In de fase van visievorming zijn de verschillende mogelijkheden afgewogen en op schrift gesteld en besproken met de bestuurders van de regio.

Ad 3) Uitwerking
Tot slot zijn in de fase van uitwerking veelvuldig bijeenkomsten georganiseerd om over de conceptvisie van gedachten te wisselen met ondernemers, gemeenteraadsleden en bestuurders (bijlage 3). De totstandkoming van de visie is op interactieve wijze gebeurd.

1.6 Leswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het toeristisch recreatieve aanbod in de regio "Peel en Maas en Leudal" en de directe omgeving nader beschouwd. Verder komen in dit hoofdstuk onder andere de voornaamste doelgroepen, netwerken (o.a. promotie), dynamiek

binnen de sector, de toeristische identiteit van het plangebied en kort een aantal trends en ontwikkelingen aan bod. Het meest relevante beleid voor deze toekomstvisie is weergegeven in bijlage 4. Hoofdstuk 3 geeft op basis van voorgaande hoofdstukken en de workshop van juli 2005 de sterke en zwakke punten voor de regio "Peel en Maas en Leudal" weer. In hoofdstuk 4 wordt op basis van alle bevindingen uit de hoofdstukken 2 en 3 de nieuwe integrale gemeentelijke toekomstvisie verwoordt.

2 Toeristisch recreatief aanbod

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de toeristisch recreatieve sector beschreven op basis van de vier economische dimensies: aanbod, doelgroepen, netwerken en economische orde. Nadere uitleg over deze dimensies is beschreven in bijlage 5.

Onder aanbod wordt het geheel aan verblijfs- en dagrecreatieve voorzieningen, infrastructuur als ook de landschappelijke kwaliteiten beschreven. Daarbij wordt de indeling gehanteerd van de vier 'V's; verblijf, vermaak, vervoer en vervoer.

2.2 Verblijf

Bijlage 6 geeft een overzicht van de huidige verblijfsrecreatieve voorzieningen in het "Land van Peel en Maas", aangevuld met de voorzieningen in de gemeente Leudal. Daaruit blijkt dat de

verblijfsrecreatie weliswaar sterk ontwikkeld is maar dat het overgrote deel van het aantal overnachtingen plaats heeft op (mini)campings. Uit het trendrapport toerisme van de provincie Limburg (2006) blijkt dat 21 % van het aantal overnachtingen in Limburg op campings plaats vindt. Uit dit onderzoek blijkt ook dat deze overnachtingen voornamelijk worden gerealiseerd door gezinnen met kinderen (hogeseizoen) en senioren (voor- en naseizoen). Het toeristisch kamperen staat echter wel onder druk want in 5 jaar tijd liep het aantal toeristische kampeerovernachtingen met 23 % terug. Gezien de omvang van het gebied valt verder de beperkte hotelaccommodatie op.

2.3 Vermaak

'Vermaak' is onder te verdelen in dagrecreatieve voorzieningen en evenementen, toeristische infrastructuur en natuur en landschap.

2.3.1 Dagrecreatieve voorzieningen en evenementen

Bijlage 7 geeft een overzicht van dagrecreatieve voorzieningen en evenementen in de regio 'Peel en Maas en Leudal', aangevuld met de voorzieningen in de gemeente Leudal. De bestaande evenementen hebben allemaal een lokale tot regionale uitstraling. De Floriade die in 2012 in de regio wordt gehouden heeft absoluut een bovenregionale uitstraling, tot het buitenland toe.

Omdat de huidige toerist bereid is een grotere afstand af te leggen tot een voorziening, zijn in bijlage 8 de

belangrijkste dagcreatieve voorzieningen in de omgeving opgenomen.

2.3.2 Toeristische infrastructuur

Naast de specifieke dagcreatieve voorzieningen zijn de mogelijkheden voor routegebonden recreatie van belang. De afgelopen jaren hebben de samenwerkende gemeenten vooral gewerkt aan de bevordering van het recreatief medegebruik op gebied van wandelen, fietsen en paardrijden. Voor kanoën en mountainbiken is in het verleden minder aandacht geweest. Voor ontwikkelingen m.b.t. tot wandelen, mountainbiken, paardrijden en kanoën zie verder paragraaf 2.10 Trends en Ontwikkelingen. Voor wat fietsen betreft is het meest in het oog springend natuurlijk het fietsroutenetwerk "Peel en Maas" dat in 2000 in gebruik is genomen. Dit netwerk, van in totaal ongeveer 600 kilometer (tweezijdig) bewegwijzerde fietsroutes, is een groot succes en sluit aan op alle andere fietsroutenetwerken in Limburg en Noord Brabant.

2.3.3 Natuur en landschap

De regio Peel en Maas en Leudal vormt een landelijk, voornamelijk agrarisch gebied. Het gebied wordt begrensd door de Maas in het oosten en de Peelgebieden in het westen. De overgang van de Maasvallei, via de hogere zandgronden naar het Peelgebied is kenmerkend. Het Nationaal park De Grote Peel heeft landelijke bekendheid en is het belangrijkste natuurgebied voor de regio. Enkele andere belangrijke natuurgebieden zijn het Maasdal en het Leudal, globaal gelegen tussen de kerken Haelen en Heythuysen.

2.4 Vervoer

Bijlage 9 geeft een overzicht van het huidige horecaaanbod in het Land van Peel en Maas en de gemeente Leudal. Het overzicht laat een gevareerd aanbod zien waarin hooguit het beperkt aantal lunchrooms opvalt.

2.5 Vervoer

De bereikbaarheid van het Land van Peel en Maas, inclusief de gemeente Leudal, is redelijk goed te noemen. Het totale gebied wordt tot aan de grenzen ontsloten door de snelwegen A2, A67 en A73. Binnen het gebied zijn de Napoleonsbaan (Rijksweg) en de Middenpeelweg (Provinciale weg) de belangrijkste ontsluitingswegen. Na realisatie van de A73 wordt de Napoleonsbaan per 01 01 2009 overgedragen aan de Provincie Limburg.

Via het openbaar vervoer is het gebied minder goed bereikbaar. Per trein is het gebied niet bereikbaar simpelweg omdat het spoorwegennet het gebied niet doorstuurt. Tot Venlo en Roermond kan met de trein worden gereisd, daarna is men aangewezen op bus of taxivervoer. Na 1 januari 2007 is Veolia verantwoordelijk voor het Openbaar Vervoer in Limburg. Dit heeft er toe geleid dat vooral het busvervoer in het gebied sterk is verbeterd, met name qua aantal haltes en de frequentie waarmee bussen rijden.

2.6 Doelgroepen

De huidige toeristische markt in de regio "Peel en Maas en Leudal" bestaat zowel uit verblijfsrecreanten als dagrecreanten. De verblijfsrecreanten verblijven voor kortere of langere tijd op een van de accommodaties in het gebied. De dagrecreatieve markt bestaat voornamelijk uit eigen inwoners en

bezoekers uit de regio die gebruik maken van de horecavoorzieningen, wandel- en fietsmogelijkheden of als bezoeker van een van de georganiseerde evenementen (zie ook bijlage 7). Door de ligging van de regio "Peel en Maas en Leudal" (nabij de Maas en de Maasplassen) wordt een specifieke doelgroep gevormd door watersporters, zowel dag- als verblijfsrecreatief.

2.7 Netwerken

Onder netwerken wordt graad van ketenvorming benoemd tussen ondernemers onderling als ook met de overheid en het overige bedrijfsleven.

2.7.1 Promotie

De promotie in het "Land van Peel en Maas" werd van 1 januari 2001 tot 1 januari 2008 verzorgd door de Regio VVV Noord en Midden Limburg. De Regio VVV was verantwoordelijk voor zowel de gebiedspromotie als de toeristische informatievoorziening via de VVV winkels en folderposten. Vanaf 1 januari 2008 bestaat de Regio VVV niet meer en zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de toeristische informatievoorziening. In eerste instantie was het de bedoeling dat een nieuwe promotieorganisatie de gebiedspromotie voor Noord en Midden Limburg zou gaan verzorgen. Tevens zou een overkoepelende beheerstichting worden opgericht die het VVV merk zou blijven voeren en die de informatievoorziening in de lokale VVV winkels coördineerde. Mede doordat de toeristisch ondernemers géén vertrouwen hadden in het bedrijfsplan van de nieuwe promotieorganisatie is er een tweedeling ontstaan tussen Noord en Midden Limburg.

In Midden Limburg hebben de toeristisch ondernemers het initiatief genomen voor de

oprichting van een N.V. Toerisme / Toeristisch Recreatieve Ontwikkelingsmaatschappij (TROM). Het betreft een publiekprivate samenwerking ter bevordering van het toerisme in de regio. Doel is om ook de gebiedspromotie bij de TROM onder te brengen. Een adviesbureau heeft hiertoe een (breed gedragen) promotieplan opgesteld en de gemeente Roermond heeft het initiatief genomen voor het oprichten van een beheerstichting voor de coördinatie van de VVV informatiewinkels. Bij deze beheerstichting zijn inmiddels aangesloten VVV Roermond, VVV De Meinweg in Herkenbosch, VVV Thorn en VVV Stevensweert.

In Noord Limburg heeft een aantal "grote" toeristisch ondernemers het initiatief genomen om, op kosten van de betreffende gemeenten, een plan voor de gebiedspromotie van Noord Limburg op te stellen. Om 2008 promotioneel niet als verloren te hoeven beschouwen hebben de gemeenten ingestemd met deze werkwijze. Hierbij is wel nadrukkelijk de voorwaarde gesteld dat gebiedspromotie een gezamenlijke taak is van overheid en bedrijfsleven en dat van het bedrijfsleven derhalve vanaf 2009 ook een substantiële financiële bijdrage voor gebiedspromotie wordt verwacht. Bijkomend risico is dat dit plan nog lang niet zo breed gedragen is als het promotieplan in Midden Limburg.

Inmiddels is door de gemeenten Helden, Maasbree, Venlo en Venray gezamenlijk een beheerstichting opgericht die verantwoordelijk is voor de VVV winkels in Baarlo, Helden, Venlo, Venray, Gennep en Horst aan de Maas. In de twee laatstgenoemde gemeenten betreft het een zogenamde VVV Agentschap dat door een externe partij wordt geëxploiteerd.

In het Land van Peel en Maas, inclusief gemeente Leudal, hebben dus alleen de gemeenten Helden en Maasbree besloten het VVV merk te blijven voeren. Gemeente Kessel exploiteert zelfstandig een toeristisch informatiecentrum en de gemeente Meijel beradt zich nog op de mogelijkheid voor het inrichten van een toeristisch informatiepunt, al dan niet onder de VVV vlag. In de gemeente Leudal is nog geen besluit genomen over het al dan niet inrichten van een VVV winkel of toeristisch informatiepunt.

Voor wat het plan voor gebiedspromotie Noord Limburg betreft, dient nog te worden vermeld dat de gemeente Meijel destijds heeft besloten haar bijdrage aan de Regio VVV af te bouwen tot € 0 in 2011. Het nieuwe promotieplan is voor de gemeente Meijel voortalsnog geen reden geweest om dit standpunt te wijzigen.

Tot slot ontstaan door de opsplitsing van Noord en Midden Limburg zogenoemde "grensgebieden". Gemeenten die vanwege hun ligging belang hebben bij zowel promotie in Noord als ook in Midden Limburg. Concreet betreft het hier de gemeenten Kessel en Leudal.

2.7.2 Organisatie en samenwerking

Binnen de regio "Peel en Maas en Leudal" is nog één eenduidige structuur voor samenwerking of overleg tussen overheid en (toeristisch) bedrijfsleven of het bedrijfsleven om, middels het opzetten van concrete projecten, het teruglopende toerisme een nieuwe impuls te geven.

1. Overheid - bedrijfsleven
In de gemeente Helden bestaat de Heldense Adviesgroep Recreatie en Toerisme (HART-groep).

De HART-groep bestaat uit vertegenwoordigers van de maatschappelijke organisaties die raakvlakken hebben met recreatie en toerisme. De HART-groep komt ongeveer 4 x per jaar bijeen of vaker indien de situatie daar om vraagt.

In de gemeente Kessel bestaat structureel overleg (2x per jaar) tussen de gemeente en de campinghouders en het Toeristisch Overlegplatform Kessel (TOP). In dit laatste overleg zijn vertegenwoordigd de gemeente, de intergemeentelijk projectcoördinator, het bedrijfsleven, de Stichting Keverb erg en het Toeristisch Informatiecentrum Kessel (oorspronkelijk TIK, voorheen VVV Kessel).

In de gemeente Maasbree bestaat de Denkank Toerisme Maasbree. De denkank bestaat uit vertegenwoordigers van gemeente, toeristisch bedrijfsleven en horeca en vergadert structureel 4x per jaar. Doel van het overleg is met name informatieoverdracht maar ook realisatie van concrete projecten.

In de gemeente Meijel zijn de laatste jaren diverse verblijfsrecreatieve voorzieningen verdwenen. Dit heeft ook merkbare gevolgen voor de Meijelse middenstand. Daarom werd het project "Lat duizend bloemen bloeien" opgestart. Het betreft een samenwerking tussen gemeente en het (toeristisch) bedrijfsleven om, middels het opzetten van concrete projecten, het teruglopende toerisme een nieuwe impuls te geven.

In de gemeente Leudal tenslotte is nog geen structureel overleg tussen overheid en het toeristisch bedrijfsleven opgezet. Oorzaak is het feit dat de gemeente pas sinds 1 januari 2007 bestaat en zich

momenteel nog beraadt over het te voeren beleid ten aanzien van recreatie en toerisme. Bovendien zijn de toeristische ondernemers in de nieuwe gemeente nog niet verenigd.

2. Bedrijfsleven onderling

Op dit moment zijn er enkele structurele samenwerkingsvormen binnen het (toeristisch) bedrijfsleven bekend.

Het Samenwerkingsverband Plattelandstoerisme werd in 1999 opgericht en bestaat uit een groot aantal kleinschalige (agro) toeristische bedrijven uit de subregio. Zij komen ongeveer 4x per jaar bijeen, voornamelijk om informatie uit te wisselen.

De vereniging Toeristisch Maasbree Baarlo werd eind 2007 opgericht. Deze samenwerking bestaat uit vertegenwoordigers van de winkeliersverenigingen, horeca, toeristisch bedrijfsleven, industriële club en VVV Baarlo in de gemeente Maasbree. De vereniging is ontstaan naar aanleiding van de discussie rond het instandhouden van een (VVV) informatiepunt op de huidige locatie aan de Markt in Baarlo. Tijdens een informatieve avond voor toeristische ondernemers binnen de gemeente bleek dat het merendeel van de ondernemers belang hechtte aan instandhouding van dit informatiepunt. De gemeenteraad heeft vervolgens het benodigde budget beschikbaar gesteld maar daaraan de voorwaarde van een structurele en substantiële financiële bijdrage vanuit het (toeristisch) bedrijfsleven gekoppeld. Indien deze bijdrage medio 2008 niet van de grond komt, wordt het budget voor instandhouding van VVV Baarlo voor 2009 niet meer beschikbaar gesteld.

De samenwerking tussen de ondernemers in de gemeente Meijel komt nog niet echt van de grond. Een gemeenschappelijke noemer en basis voor samenwerking is daar nog niet gevonden.

De campinghouders in de gemeente Kessel voeren structureel periodiek onderling overleg.

2.8 Economische orde

Onder de noemer 'economische orde' wordt het beleid beschreven dat mede richtinggevend is voor de dynamiek van recreatief-toeristische sector. Een uitgebreide beschrijving van het beleid is weergegeven in biel 5. In deze paragraaf is een korte samenvatting van de voornaamste aspecten weergegeven.

- Rekening houdend met het Europees en nationaal beleid is in het algemeen het recreatief/toeristisch beleid van de provincie Limburg gericht op een stimulering van het bedrijfsleven. Daarbij zijn, uitgewerkt in de Kansenkaart, verschillende speerpunten gelegd op onder meer Waterwereld, Het Avontuur en De Lekkerweg. Deze zijn in het bijzonder van belang voor de regio 'Peel en Maas en Leudal'.
- De provincie is eveneens een actieve participant in de promotie van de provincie Limburg.
- Lokaal en regionaal sluit het beleid aan op het provinciaal beleid met daarnaast specifieke aandacht voor de openluchtrecreatieve mogelijkheden en voorzieningen. Zo heeft de regio van oudsher haar beleid en inspanningen gefocust op wandelen en fietsen en andere vormen van openluchtrecreatie.
- Bourgondische gastvrijheid in grensregio B-D;
 - Gevarieerd landschap;
 - Kleinschaligheid (nevenactiviteiten);
 - Maas;
 - Pionier / innovatief;
 - Kleinschalige creativiteit (creatief / harde werkers);
 - Authentiek buitenleven;
 - Historie / monumenten;
 - Afwisseling natuur / landschap;
 - Verken, beleef en proef de streek;
 - Agrotourisme;
 - Peel en Maas;
 - Fiets-, wandel- en waterplezier;
 - Peelavontuur;
 - Speeltuinen;
 - Veel te doen;
 - Dorpsallure / boeren nuchterheid;
 - Paardenhouderij / asperges

Uitgezonderd de gemeente Leudal hebben de overige gemeenten in gezamenlijkheid het plan opgevat om te komen tot een herziening van de bestemmingsplannen. Daartoe wordt allereerst een ruimtelijke structuurvisie opgesteld. Dit loopt vooruit op de nadere fusie van de verschillende gemeenten. In principe zal het beleid zoals verwoord in deze toekomstvisie zijn vertaling vinden in voornoemde structuurvisie.

2.9 Toeristische identiteit

In een workshop met verschillende bestuurlijke vertegenwoordigers van het Land van Peel en Maas en de gemeente Leudal is stilgestaan bij de toeristische identiteit van de regio. Daar kwamen onderstaande sleutelbegrippen naar voren:

- Dorpen
- Cultuurhistorie en tradities (Carnaval, schutterij, muziekconcours)
- Muziek en harmonie

Uit de opsomming van woorden komt een beeld naar voren van een Noord-Limburgse regio waar van oudsher het goede leven, het plezier en het creatief (boeren)ondernemerschap hebben geleid tot een aantrekkelijk platteland, vol afwisseling, gezelligheid, muzikale traditie en een goed buitenleven.

2.10 Trends en ontwikkelingen

De voortdurend veranderende vraag van de consument naar voorzieningen maakt het noodzakelijk om een zo goed mogelijk inzicht te hebben in de toekomstige vraag naar voorzieningen. Een overzicht van de sociaal-demografische en economische trends als mede regionale en lokale ontwikkelingen wordt weergegeven in bijlage 10. Hierna wordt een samenvatting gegeven van de meest relevante ontwikkelingen.

2.10.1 Landelijke ontwikkelingen

Recreëren dichtbij huis wordt belangrijker, zowel vanwege de demografische verandering in de bevolkings samenstelling, de gezinsverdunning als ook door een relatief geringe toename van de Nederlandse bevolking.

Het overnachtingaantal in Limburgse

vakantiewoningen stabiliseert, de toeristische kampeerovernachtingen staan onder druk, evenals de overnachtingen in ‘overige toeristische accommodaties’. Overnachtingen in hotels nemen

- daarentegen toe, evenals de overnachtingen van vaste gasten in hun eigen accommodatie. De ontwikkeling, de vakantiekennmerken en het profiel van de gast verschilt sterk per accommodatietype.

De consument wordt kritischer, zelfbewuster en meet daaraan de prijs-kwaliteitsverhouding steeds scherper af. Comfort, toegevoegde waarde en persoonlijke aandacht worden op prijs gesteld.

Over een aantal jaren bereikt de verzilfering van Nederland haar hoogtepunt met veel kapitaalkrachtige, oudere toeristen. Deze groep actieve senioren (55+) heeft de vrijheid om buiten de piekperiodes op vakantie te gaan en te kiezen voor service en comfort.

Steeds meer Nederlanders besteden extra aandacht aan hun gezondheid. In de praktijk komt dat neer op meer bewegen en gezond eten. Naast de bewustwording van de lichamelijke gezondheid is er ook steeds meer aandacht voor onthaasten en welzijn. De balans tussen privé en zakelijk wordt steeds belangrijker gevonden. Naast lichamelijke gezondheid is ook geestelijke gezondheid een thema dat aan populariteit wint. Wellness is in opkomst.

Internet heeft de hele wereld als toeristische bestemming opengelagd waardoor de individuele consumptie toegang heeft tot bijzonder veel informatie en daarmee de concurrentie enorm is toegenomen.

2.10.2 Regionale ontwikkelingen

De provincie Limburg heeft de Kansenkaart opgesteld waarin onder meer de thema's 'Waterwereld, Het Avontuur en De Lekkerweg' van toepassing zijn voor de regio 'Peel en Maas'. Deze keuze biedt goede

- kansen voor een nadere profiling en ontwikkeling van de regio.

Overheden en ondernemers bundelen de krachten in de Toeristisch-recreatieve Ontwikkelingsmatschappij (TROM). De gemeente Leudal heeft reeds tot participatie besloten. Afhankelijk van de koers en kracht ervan is dit een mogelijk belangrijke partner voor ontwikkeling van het regionaal toerisme.

De gemeenten Gemene, Helden, Horst aan de Maas, Venlo en Venray hebben het initiatief genomen voor de organisatie van de Floriade in Noord Limburg in 2012. Er is een projectorganisatie opgericht en de werkzaamheden voor de inrichting van het Floriadeterrein zijn gestart.

In Helden Dorp is gestart met de realisatie van een (multifunctioneel) Streekcentrum. Een van de onderdelen van dit streekcentrum is het cultuurhistorisch Streekmuseum “t Land van Peel en Maas”. Tevens krijgt VVV Helden een prominente plek in het entreegedeelte van het streekcentrum en vindt het gemeenschaps huis er haar nieuwe onderdak. Het streekcentrum moet uitgroeien tot een vertrekpunt van waaruit toeristen de regio gaan verkennen.

Voor de organisatie van de toeristisch-recreatieve sector is de bestuurlijke eenwording van de gemeenten Helden, Kessel, Maasbree en Meijel tot de gemeente Peel en Maas een belangrijk feit.

Toekomstvisie Recreatie en Toerisme Peel en Maas en Leudal december 2008

3 Analyse

In dit hoofdstuk wordt gekeken naar de sterke en zwakke punten van recreatie en toerisme in het Land van Peel en Maas, inclusief de gemeente Leudal. Een ander wordt weergegeven middels een zogenaamde SWOT- analyse (Strong-Weak- Opportunities-Threads).

3.1 Sterke en zwakke kanten

- + Mix van "Groen / Blauw en Goud (5 kansenskaart Provincie Limburg).
- + Routestructuren o.a. het fietsroutenetwerk;
- + Gevarieerd landschap;
- + Fraaie natuur- en wandelgebieden;
- + Gevarieerd aanbod voor senioren en gezinnen met kleine kinderen;
- + Centrale ligging;
- + Goede ontsluiting/ bereikbaarheid;
- + Krachtige toeristische bedrijven;
- + Bourgondisch leven;
- + Evenementen (o.a. Floriade);

Uit de sterke-zwakte analyse komt het beeld naar voren van een plattelandsregio met een sterke agrarische ondernemertraditie en cultuur, verkeerstechnisch gezien goed ontsloten met verschillende krachtige toeristische (kampeer)bedrijven. De keerrzijde is dat de regio geen duidelijke toeristische identiteit heeft en wordt gekenmerkt door een onvolledige toeristische keten.

3.2 Kansen en bedreigingen

Gezien de voornoemde analyse van het toeristische product en de ontwikkelingen in en om de regionale sector wordt in deze paragraaf een overzicht gegeven van de voornaamste kansen en bedreigingen voor de recreatieve toeristische sector.

3.2.1 Kansen

De demografische ontwikkeling (vergrijzing, hogere opleiding) leidt er toe dat de toeristische seizoenen steeds verder worden opgerukt naar het voor- en naseizoen. Daar ligt een kans voor een meer

optimale benutting van de toeristische mogelijkheden.

In het verlengde van vooroemde ontwikkeling zoekt de toerist een meer authentieke ervaring. Deze kan zeer zeker in de regio Peel en Maas en Leudal worden geboden maar zal tegelijkertijd wel specifiek geëaleerd moeten worden. Daar hoort bij dat deze beter ontwikkeld toerist op zoek is naar karaktervolle overnachtings- en horecagelegenheden. Deze worden in toenemende mate geboden, ook in de regio Peel en Maas en Leudal.

Provincie Limburg, samen met verschillende ondernemersorganisatie, zijn nadrukkelijk bezig om nieuwe markten te verkennen. Het Land van Peel en Maas en de gemeente Leudal heeft verschillende grote toeristische en agrarische ondernemingen binnen haar regio waarmee kansrijke proposities aanwezig zijn om op Waterwereld; Het Avontuur en De Lekkerweg in te spelen.

De malheur in de wereld van de VVV biedt de kans om het voor de regio goed te organiseren vanuit het belang van ondernemers en gemeente om tot een goede marketingorganisatie te komen.

3.2.2 Bedreigingen

De gemeentelijke focus en kracht is gelegen bij de agrarische sector. Planologische ontwikkelingen zullen een afweging kennen waarbij de belangen van de agrarische sector nadrukkelijk worden meegenomen en doorgaans sterker worden bevonden dan die van het toerisme.

Toerisme is anno 2008 een concurrentiemarkt waar dankzij internet informatie over toeristische

mogelijkheden en prijzen alom beschikbaar is. De consument is vluchtiger in zijn gedrag en minder gebonden aan een regio of bestemming. Het toeristisch bedrijfsleven zal daar stevig op moeten investeren om de bedden/standplaatsen gepromoot en gevuld te krijgen.

Gegeven de toenemende concurrentie en de onvoldige toeristische keten, dienen de nodige investeringen te worden gedaan om een volwaardige concurrentiepositie in te nemen. Voor veel toeristen is 'Limburg' de voornaamste troef. Vervolgens dient de toerist naar de regio Peel en Maas en Leudal te worden gehaald. Dit betekent een stevige concurrentie met andere regio's in Limburg. In vergelijking met deze regio's dienen de voorzieningen te worden verbeterd om de competitie aan te kunnen. Dat vraagt om een stevige inhaalslag.

De meeste grotere logiesverschaffers in de regio zijn als camping primair gericht op gezinnen met kinderen. Deze doelgroep neemt in omvang af door gezinsverdunning en door veranderend vakantiedrag in steeds meer wisselende samenstelling. Daarbij wordt er in mindere mate voor het verblijven op een camping gekozen. Deze ontwikkeling is reeds merkbaar en heeft grote consequenties voor de bedrijven in de regio.

4 Toekomstvisie

4.1 Inleiding

Op basis van de inventarisatie en analyse wordt in dit hoofdstuk de beleidsvisie op toerisme en recreatie voor de regio Peel en Maas en Leudal verwoord.

Eerst worden de missie, doelstelling en identiteit beschreven. Daarna wordt de visie op de markt, het aanbod, de netwerken en economische orde beschreven.

4.2 Missie en doelstellingen

De missie voor de samenwerkende gemeenten luidt:
“Wij streven samen met ondernemende burgers en het toeristische bedrijfsleven naar een aantrekkelijk en gevarieerd en gastvrij aanbod van recreatieve voorzieningen en mogelijkheden voor onze inwoners en gasten van elders”.

Vanuit de missie worden de twee hoofddoelstellingen van het toeristisch-recreatief beleid voor de regio

- 'Peel en Maas en Leudal' voor de komende 5 tot 10 jaar geformuleerd:
1. Het positioneren van de regio als een aantrekkelijke groene toeristisch-recreatieve bestemming, het daartoe scheppen en beheren van een aantrekkelijk pakket aan toeristische en recreatieve voorzieningen en het mede zorg dragen voor een goede promotie van dit geheel;
 2. Het creëren van heldere en stimulerende voorwaarden waarbinnen de dynamiek van recreatie, het toeristisch bedrijfsleven en ondernemende burgers wordt versterkt en de kansen kunnen worden benut.
- Er is een vertaling gemaakt naar een concreet en meetbaar doel: Over 5 jaar zijn de inwoners minstens zo tevreden over de recreatief-toeristische mogelijkheden in en om de regio en zijn de bestedingen op conto van toerisme met 2% gestegen, boven op de inflatiecorrectie.
- Om deze doelstellingen, die in de volgende paragrafen meer concreet uitgewerkt worden, te realiseren zal
- de inzet van de participerende gemeenten in de regio Peel en Maas en Leudal op de volgende zaken gericht zijn:
- Het opstellen en vervolgens uitvoeren van een actieprogramma.
 - Het zoveel mogelijk stimuleren en ondersteunen van burgers, organisaties en ondernemers die initiatieven nemen op het gebied van recreatie en toerisme en daarvoor menskracht en geld vrijmaken, met name als deze initiatieven de identiteit en het gewenste imago versterken.
 - Het nemen van concrete stappen om de samenwerking met de omliggende gemeenten en regio's vorm te geven.
 - Periodiek overleg met vertegenwoordigers van belanghebbende organisaties over recreatie en toerisme.
 - Het fzamen met het bedrijfsleven en lokale organisaties meer en beter promoten van (de identiteit van) de regio Peel en Maas en Leudal door middel van evenementen, internet, arrangementen etc.

- Het behouden, bewaken en waar mogelijk versterken van de kwaliteiten van de diverse plaatsen en van het landschap.
- Extra aandacht voor initiatieven en projecten op het gebied van duurzaam toerisme, agrotoerisme

4.3 Identiteit en imago

Onder verwijzing naar de definitie van de toeristische identiteit in paragraaf 2.9, kan worden gesteld dat de regio Peel en Maas en Leudal een regio is waarin het (recreatieve) buitenleven goed en wijdadig is met de nodige ruimte voor ondernemerschap.

Om deze identiteit kracht bij te zetten en het ook werkelijk als imago te verwerven zal het samenwerkingsverband van de vijf gemeenten projecten, activiteiten, evenementen, promotie-acties en andere zaken ondersteunen, die consequent en continu bijgedragen aan de versterking van deze identiteit.

Daarnaast zullen de deelnemende gemeenten zelf een aantal projecten (laten) uitvoeren ter ondersteuning van deze identiteit, zoals het verbeteren van de wandel- en fietsverbindingen, het ondersteunen van de promotiecampagne en het versterken van de samenwerking tussen de toeristische ondernemers.

4.4 Doelgroepen
Het toeristisch-recreatieve beleid van de deelnemende gemeenten in het Land van Peel en Maas en de gemeente Leudal richt zich primair op de volgende drie doelgroepen:

1. Inwoners
2. Verblijfstoeristen en verblijfsgroepen

3. Specifieke groepen, zoals bedrijven, vissers, watersporters, paardrijders

Deze drie doelgroepen zijn getypeerd naar herkomst en aard van de belangrijkste recreatieactiviteit. Uiteraard is ook een indeling naar interessesfeer, bezekmotief mogelijk. In dat geval is bijvoorbeeld de doelgroep 'natuurrecreant' erg belangrijk. Elke indeling heeft voor- en nadelen. Om praktische redenen, herkenbaarheid en 'makkelijk' te bereiken, is voor deze indeling gekozen.

Hieronder worden deze drie doelgroepen en hun activiteiten kort beschreven.

1 Inwoners in de regio
Gemeten naar (vrije) tijd doorgebracht in de regio zijn de eigen inwoners de belangrijkste doelgroep. Uit het onderzoek blijkt ook duidelijk dat de inwoners zeer frequent hun recreatieve behoeftes in de directe leefomgeving vervullen, met name door het maken van een wandeling of fiertocht. In deze categorie vallen ook behoeften als de hond uitlaten, spelen, trimmisen hardlopen, vissen, skeeleren, paardrijden en kanöën. De tijdsduur van deze activiteiten varieert van een half uur tot een halve dag.

Aansluitend op de openluchtrecreatieve activiteiten heeft de eigen bevolking behoeftes aan (kleinschalige) voorzieningen voor toerisme en dgerecreatie voor ontmoeting, ontspanning en educatie, zoals horecagelegenheden, theater, bioscoop, discotheek, evenementen en een kinderboerderij.

2 Verblijfstoeristen en verblijfsgroepen
Voor langdurig verblijf heeft de regio het nodige te bieden. In de regio zijn verschillende grote

kamppeerbedrijven die uit Nederland, België en Duitsland gasten wachten aan te trekken. Door meer samenwerking op het vlak van promotie van de actuele mogelijkheden, door arrangementen, evenementen en andere activiteiten kunnen nog meer mensen worden aangetrokken en/of kan de verblijfsduur worden verlengd.

3 Specifieke groepen

De regio neemt een vooranstaande positie in op onder meer de aspergetoetel en het paardrijden. Deze activiteiten hebben een eigenstandige aantrekkingskracht met een specifiek eigen publiek en doelgroep. Hetzelfde geldt voor de verschillende evenementen die in de regio worden georganiseerd en een eigen publiek trekken.

Een specifieke doelgroep zijn de recreanten met een beperking. Voortdurend zal worden stilgestaan bij de mogelijkheden voor deze doelgroep en waar nodig de ontwikkeling en verbetering ervan.

4.5 Aanbod

Het beleid voor het toeristisch-recreatieve aanbod wordt hieronder in de vorm van streefbeeldjes beschreven, uiteengelegd naar vier dimensies, te weten;

1. Verblijf
2. Vermaak
3. Verteer
4. Vervoer

Deze streefbeeldjes betrekken niet dat al het genoemde (beleid) ook altijd concreet gerealiseerd kan en zal worden. De mogelijkheden hiertoe zijn vaak (mede) afhankelijk van private investeringen en/of van

andere partijen (zoals natuur- en landbouworganisaties, ed.).

Voorts moeten potentiële projecten in de onderzoeks- en uitwerkingsfase ook nog goed in samenhang met elkaar bekijken worden.

1 Verblijf

De verblijfmogelijkheden in de regio 'Peel en Maas en Leudal' zijn ruim in aantal waarbij een groot deel van de bedden c.q. standplaatsen worden aangeboden door de grote kampeerbedrijven. Het marktaandeel van deze bedrijven staat op grond van de veranderende toeristische vraag behoorlijk onder druk. In nauwe samenspraak met vertegenwoordigers van deze bedrijven en andere overheden zal worden nagegaan op welke wijze deze bedrijven zich hernieuwd kunnen positioneren in de toeristische sector.

Het ontwikkelen van nieuwe logiesmogelijkheden is geen taak van de gemeente. Wel zal de gemeente initiatieven tot de ontwikkeling van nieuwe logiesaccommodaties, zoals Bed & Breakfast, minicampings, hotels en pensions, positief tegemoet treden. Het kleinschalig verblijven is beperkt tot 25 standplaatsen (0,75 ha) op een kampeerlocatie en/of maximaal vijf appartementen (50 m²) in een gebouwd onderkomen waar de eigenaar zelf ook nog woont. In haar aard zullen dit te allen tijde neveninkomsten zijn, gebaseerd op kleinschaligheid en een persoonlijke ambitie van gastronomie.

Aan de ontwikkeling van logiesaccommodaties zal invulling gegeven worden door ondernemende burgers, toeristische en/of agrarische ondernemers te

stimuleren en te helpen bij het ontwikkelen van karaktervolle accommodaties en door in het nieuwe ruimtelijke beleid (bestemmingsplan buitengebied) de mogelijkheden voor het realiseren van kleinschalig verblijf te faciliteren. Bij voorkeur komen deze voorzieningen tot stand nabij toeristisch interessante plaatsen dan wel langs het recreatieve netwerk.

Voor de kampeerautootoeristen gaan de samenwerkende gemeenten nader onderzoeken op welke manier kleinschalige (parkeer)locaties voor kort verblijf voor deze groep in de vorm van een GOP (gereguleerde overnachtingsplaats) mogelijk gemaakt kunnen worden.

2 Vermaak

Een groot deel van de vakantiegangers wordt vermaak geboden op de kampeerterreinen zelf. Daarnaast is het van groot belang om ook buiten deze accommodaties het nodige aan vrijetijd te bieden voor de eigen inwoners, als ook voor de vakantiegasten op en in de logiesaccommodaties. Belangrijke peilers voor vermaak, recreatie en toerisme zijn fietsen en wandelen in het gevarieerde buitengebied, bezoek aan kleinschalige musea en bedrijven, de zwemgelegenheden en de golfbaan. Ondersteunend hieraan zijn de winkelcentra in Helden/Panningen en Roggel, horeca en diverse historische gebouwen en objecten.

In nauwe samenspraak met desbetreffende ondernemers, historische verenigingen en natuurorganisaties zal worden bezien of en op welke wijze het aanbod verder kan worden versterkt. Het ligt voor de hand om vanuit de agrarische traditie en kwaliteiten die de regio eigen is, het gastheerschap

verder te ontwikkelen en tal van nevenactiviteiten te ontwikkelen zoals onder andere asperges proeven, paard rijden en dineren op de boerderij. Daarin vormen verbindingen en evenementen ook belangrijke aspecten. Concrete acties waar de gemeenten op dit gebied min of meer bij betrokken zijn en die vanuit toeristisch-recreatief beleid ondersteuning verdienen, zijn: Aspergesgilde Heiden e.o. en realisatie van het streekcentrum in Helden Dorp. In het streekmuseum, onderdeel van dit streekcentrum, participeren alle heemkundeverenigingen in het Land van Peel en Maas met uitzondering van de heemkundevereniging van Roggel.

Het landschap en de natuurlijke omgeving in het buitengebied van de gemeente vormt het decor en object van veel recreatieve activiteiten. De gemeente zal een actief landschapsontwikkelingsbeleid voeren gericht op het behoud en verder ontwikkeling van de landschappelijke kwaliteiten en daarmee de recreatieve belevings- en gebruikswaarden.

Het is wenselijk en wordt mogelijk geacht om in de regio een grootschalige attractie tot ontwikkeling te brengen. Eventuele belangstellende ondernemers zullen coöperatief tegemoet worden getreden.

In de gemeente wordt reeds enige tijd nagedacht over een betere invulling, het aantrekkelijker maken voor recreanten en het versterken van de cultuurhistorische monumenten, verhalen en de betekenis ervan. Met de voornaamste actoren zal deze historie concreet tastbaar en beleefbaar worden gemaakt door in het Streekcentrum en aanvullend in evenementen, verhalen en mogelijk thematische routes nader uit te werken en beleefbaar te maken.

3 Verteer
De gemeenten stimuleren een gevarieerd aanbod aan horecagelegenheden, afgestemd op de behoefte van de lokale en regionale gasten en de vakantiegangers. Er is ruimte voor meer horecavoorzieningen op het platteland alsook op diverse plaatsen in de andere dorpen en in het buitengebied ter ondersteuning van recreatieve activiteiten. Daarbij wordt de reguliere horeca niet vergeten.

4 Vervoer

De basis voor het toeristisch-recreatieve product in de regio Peel en Maas en Leudal is gelegen in een goede ontsluiting en toegankelijkheid in een samenhangend netwerk, afgestemd op de wensen van de gebruiker. De voornaamste categorieën gebruikers zijn wandelaars, fietsers en paardrijders. Uit het oogpunt van recreatieve beleving en veiligheid luidt het uitgangspunt hierbij een 'scheiding van snelheden'; geen wandelaars, fietsers, skeelers, noch gemotoriseerd verkeer op één en dezelfde weg. Het beleid richt zich op het verder optimaliseren van de routenetwerken, zowel in de bebouwde kom als in het buitengebied.

Voor de grootste doelgroepen, fietsers en wandelaars, is het belangrijkste om een aantrekkelijke route langs de kanalen te hebben. Deze verbindingen zijn ook van belang voor de inwoners van de gehele gemeente en het gevoel van verbondenheid.

De gemeenten Peel en Maas en Leudal zullen de fiets- en wandelinfrastructuur verder uitbreiden tot een samenhangend netwerk, in het bijzonder in en om de dorpen en de logiesaccommodaties ('ommetjes'). Ook voor het fietsen zal het netwerk verder worden

uitgebreid zodat de regio een vooraanstaande fietsregio wordt in Nederland. De wenselijkheid van veerverbindingen over de verschillende kanalen wordt nader onderzocht.

Het buitengebied vormt in potentie een belangrijk en waardevol uitloopgebied. In overleg met belanghebbenden zal worden nagegaan op welke wijze dit gebied een sterkere recreatieve invulling en toegankelijkheid kan krijgen. In principe wordt om en/of door ieder dorp een fijnmazig ommetjesnetwerk voor de wandelaar aangelegd goed verbonden met de plaats zelf zodat iedere bewoner op een aantrekkelijke manier in en om zijn woonplaats kan 'kruisen'. Het totaal wordt ontwikkeld tot een samenhappend stelsel en netwerk van (zo veel mogelijk vrijliggende en onverharde) wandelpaden te komen, zodat op een aantrekkelijke manier in het buitengebied van de deelnemende gemeenten gewandeld kan worden.

Op het gebied van fietsen is er al een fietsroutenetwerk. Gebruikmakend van dit netwerk kunnen thematische routes worden ontwikkeld en beschreven. Voorts wordt er in regionaal verband gewerkt aan een ATB-routenetwerk. Ook dit initiatief zal door de gemeenten ondersteund worden.

Voor de ruitersport zal, in overleg met manegehouders en andere belanghebbenden, een stelsel van ruitertallen door het buitengebied worden aangelegd zodat de regio Peel en Maas en Leudal ook aantrekkelijk wordt als vakantiebestemming voor ruiters. Het gaat met name om herziening van bestaande lokale en regionale ruiterroutes. Samenwerking zal daarbij worden gezocht met de

gemeenten Deurne en Weert die zich op het vlak van de hippische sport eveneens sterk ontwikkelen.

Onderdeel van de recreatieve omgeving en het samenhangende netwerk aan wandel- en fietspaden vormt het creëren van rustvoorzieningen zoals banken, een enkele schuilhut en (informele) speelweides. Beheerders en particulieren in het landelijk gebied zullen gestimuleerd worden deze voorzieningen te realiseren. Een eerste stap is een uitgebreide inventarisatie van de wensen en de aanwezige voorzieningen.

Voor de recreanten wordt waar noodzakelijk de bebording en informatievoorziening verbeterd, zodat zij snel en probleemloos de weg kunnen vinden naar de juiste start- en knooppunten. Ontwikkeling van dit systeem in de samenwerking met de regio wordt actief ondersteund.

5 Samenhang en recreatieve poorten
De hierboven beschreven beleidsvoornemens op het gebied van aanbod dienen bij de nadere uitwerking goed in samenhang met elkaar beschouwd te worden. Er moet dan ook geketen worden naar het ontwikkelen van een aantal logistische startpunten, een soort 'recreatieve poorten'. Vanzelfsprekend zijn de centra van alle dorpen zo'n poort, maar ook andere plaatsen waar veel (potentiële) fietsers bijeenkomende zoals het streekcentrum en parkeerplaatsen bij campings zouden zo'n poort kunnen zijn. Een recreatieve poort moet ten minste bestaan uit een goede parkeergelegenheid, een horecavoorziening, informatieborden over routes en voorzieningen, een folderservice over routes en goede aanlooproutes naar bestaande routenetwerken. Bovenaal moet een

poort er ook uit zien als een poort. Het moet voor de nietsvermoedende recreant boven ieder tweifel zijn verheven dat men op de juiste plaats is en dat men vanaf de poort kan gaan wandelen, fietsen, etc..

4.6 Netwerken

Door de gemeentelijke herindeling is de gemeente Leudal ontstaan waarin de voormalige gemeente Roggel en Neer eveneens is ondergebracht. De gemeente Roggel en Neer, nu deel uitmakend van de gemeente Leudal, maakte destijds deel uit van het samenwerkingsverband 'Land van Peel en Maas'. Gezien de overeenkomsten in het toeristisch product is het voor de hand liggend om de samenwerking in het 'Land tussen Peel en Maas' uit te breiden met de gehele gemeente Leudal.

Ter versterking van de samenwerking tussen ondernemers zijn de deelnemende gemeenten voorstander van de oprichting van een sterk Toeristisch-Recreatief Ondernemersplatform Peel en Maas en Leudal' van het regionale toeristische bedrijfsleven. In het platform kunnen vertegenwoordigers van de verschillende lokale toeristische ondernemersplatforms zitting nemen. Daar waar dergelijke platforms niet bestaan, worden initiatieven genomen dan wel gestimuleerd om deze in het leven te roepen.

Het voornoede toeristisch ondernemersplatform is de eerste gesprekspartner met de samenwerkende gemeenten. Naast overleg en samenwerking moet het toeristisch-recreatief ondernemersplatform de toeristisch-recreatieve ontwikkeling stimuleren, de promotie verbeteren en ook het evenementenbeleid mee vormgeven en uitvoeren. Het (toeristisch-

recreatieve) bedrijfsleven binnen de regio dient daarin een stevige verantwoordelijkheid te nemen zowel in bestuurlijk als in financieel opzicht. De toeristische ondernemers, de horeca en detailhandel kunnen daarbinnen naar eigen inzicht collectieve werkzaamheden en promotie (laten) uitvoeren.

De regio Peel en Maas en Leudal is geen toeristisch eiland maar maakt deel uit van de toeristische bestemming Noord Limburg en een stukje Midden Limburg. Het gedrag van de toerist is boven dien gemeentegrens-overschrijdend. Om het toerisme daadwerkelijk te bevorderen zullen de gemeenten meer moeten samenwerken. De gemeenten zullen daar toe vooral de samenwerking in Limburgs verband zoeken onder andere met de gemeenten Sevenum, Venlo, Horst en Weert als ook met de aangrenzende Brabantse gemeente Deurne om zich samen krachtig te promoten en profileren.

- Toeristisch-Recreatief Ondernemersplatform 'Peel en Maas en Leudal' van het regionale toeristische bedrijfsleven. In het platform kunnen vertegenwoordigers van de verschillende lokale toeristische ondernemersplatforms zitting nemen. Daar waar dergelijke platforms niet bestaan, worden initiatieven genomen dan wel gestimuleerd om deze in het leven te roepen.

Indien na onderzoek wordt geconcludeerd dat de oprichting van een marketingorganisatie gewenst is, dan zal de eerstvolgende stap zijn het opstellen van een promotie- en marketingplan. De gemeenten kiezen er voor om dit plan te laten maken onder regie van het Toeristisch-Recreatief Ondernemersplatform. In dit plan, dat eventueel in opdracht van het Platform ook door een extern bureau gemaakt zou kunnen worden, moeten bestaande en nieuwe, gewenste promotiemiddelen (zoals de evenementenkalender en arrangementen) een plaats krijgen. In dat promotie- en marketingplan moet ook vastgelegd worden, wie de komende jaren uitvoering geeft aan de promotie en de ontwikkeling en verkoop van arrangementen. Dat kunnen verschillende partijen zijn waaronder een VVV-organisatie of een particulier bureau.

- De informatieverstrekking kan op tal van manieren plaatsvinden; via internet, VVV-winkels, de balie van de logiesaccommodatie, de prikborden in winkels, etc. Het is aan het Toeristisch-Recreatief Platform om daarin keuzes te maken.
- Evenementen (en ook arrangementen) vormen een belangrijke drager voor het imago en de reputatie van de regio Peel en Maas en Leudal. Daarnaast zijn ze een sterk middel om gasten naar de regio te trekken. Daarom achten de gemeenten het laten plaatsvinden van kleine en grotere evenementen waardevol en zal het initiatieven voor het opstarten van 1 of 2 nieuwe bovenregionale evenementen stimuleren en/of financieel mee ondersteunen. Het is echter geen taak van de gemeente om evenementen zelf te organiseren.
- Het Toeristisch-Recreatief Platform is de meest aangewezen organisatie om nieuwe concepten voor evenementen te bedenken, te stimuleren en eventueel

mee te ontwikkelen en te organiseren. Daarnaast zullen de lokale evenementen als uiting van lokale trots en creativiteit waar mogelijk en passend - binnen de bekende randvoorwaarden van veiligheid, verkeersafwikkeling en overlast - enthousiast gestimuleerd worden.

De gemeenten zullen een bijdrage overwegen op basis van een promotie- en marketingplan dat wordt gedragen door de toeristische ondernemers uit de regio.

In afwachting op de ontwikkeling van een nieuwe marketingorganisatie is er vooralsnog verkozen om aangesloten te blijven bij het VVV merk. Hier voor is de in paragraaf 2.7.1. genoemde beheerstichting opgezet. Alleen de gemeenten Helden en Maasbree participeren, in ieder geval tot de fusie op 1-1-2010 in deze beheerstichting.

4.8 Economische orde
Toeristisch-recreatieve bedrijvigheid is een taak van de ondernemers en toeristische organisaties. De gemeente kan alleen de randvooraarden scheppen waarbinnen de dynamiek zo groot mogelijk is en de ondernemers en ondernemende burgers hun activiteiten kunnen ontwikkelen. Concurrentie tussen ondernemers is een fundamentele kracht voor innovatie en het creëren van onderscheidend vermogen tussen bedrijven. Waar mogelijk zullen de gemeenten bijdragen aan het goed laten functioneren van deze lokale en regionale concurrentie.

De komst van een nieuwe onderneming zal niet worden beoordeeld op het al dan niet aanwezig zijn van een vergelijkbaar bedrijf. Het inschatten van mogelijkheden op de toeristische markt is de

verantwoordelijkheid van de individuele ondernemer. Dit fundamentele uitgangspunt betekent ook dat in een ruimtelijke afweging in principe iedere ondernemende burger de gelegenheid wordt geboden om toeristisch-recreatieve activiteiten te ontplooien zolang aan de randvooraarden wordt voldaan. Er wordt niet getoetst op economische haalbaarheid. Evenmin wordt vooraf het aantal recreatieve voorzieningen beperkt. De verantwoordelijkheid voor de gemeente ligt in het toezien op en het handhaven van de kwaliteiten en de randvooraarden met betrekking tot natuur en landschap, cultuurhistorie, veiligheid, milieu, verkeer, gezondheid en sociale aspecten.

4.9 Gemeenten

De gemeenten zullen uiteraard een belangrijke rol spelen in de toeristisch-recreatieve ontwikkeling en het beheer van de openluchtcreatieve voorzieningen en de openbare ruimte. Zij heeft daarin haar eigen taken en verantwoordelijkheden. Diverse reguliere overheidstaken hebben raakvlakken met recreatie en toerisme. Voorbeelden hiervan zijn:

- Ontwikkeling, inrichting en beheer van de openbare ruimte als ook van openbare recreatievoorzieningen;
- Ontwikkelen van toeristisch-recreatief beleid, het scheppen van de goede randvooraarden en het stimuleren van toeristische ontwikkeling;
- Bijdrage aan een goed en innovatief (toeristisch) ondernemingsklimaat;
- Ambassadeursfunctie naar andere overheden en organisaties;
- Vergunningverlening en handhaving;
- Organisatie en communicatie.

De gemeenten hechten zeer aan een goede communicatie met de toeristisch-recreatieve sector. Daartoe is binnen de gemeentelijke organisatie de juiste voorwaarden geschapen, onder meer door:

- Het aanwijzen van één bestuurlijk verantwoordelijker;
- Het functioneren van een gemeentelijk beleidsmedewerker recreatie & toerisme die tevens ambtelijk coördinator is op dit gebied, eerste aanspreekpunt is voor toeristische ondernemers;
- De aanstelling van 1 coördinator voor het samenwerkingsverband Land van Peel en Maas en Leudal.
- Deelname aan het Toeristisch-Recreatief Ondernemersplatform op bestuurlijk niveau.

De taken van de coördinator zijn onder meer:

- Coördinatie samenwerking;
- Coördinatie uitvoering projectenprogramma;
- Aanjagen en stimuleren ontwikkeling projecten;
- Contactpersoon toeristisch bedrijfsleven;
- Nagaan van subsidiemogelijkheden;
- Coördinatie monitoring.

4.10 Monitoring

De samenwerkende gemeenten en het Toeristisch-Recreatief Platform zijn samen verantwoordelijk voor een goede monitoring van de beleidsuitvoering en voorgestelde projecten en de ontwikkeling van recreatie en toerisme.

Het advies is om jaarlijks elk project als mede de ontwikkeling van het toerisme en de trends in kaart te brengen. Met betrekking tot de projecten is van belang te kijken naar:

- De voortgang van de uitvoering van het project in de gestelde periode.

- De resultaten per project, zowel kwalitatief als kwantitatief in de vorm van (toename) bezoekersaantallen.
- De effectiviteit van het communicatie- en promotie activiteiten.
- Een check of de verwachte trends en ontwikkelingen zich daadwerkelijk voordoen

Met betrekking tot de ontwikkeling van toerisme kan gekeken worden naar:

- Aantal bezoekers aan musea, recreatieterreinen en te bezochten bedrijven
- Aantal deelnemers aan excursies en dagtochten
- Aantal bezoekers aan evenementen
- Aantal overnachtingen in op groepsaccommodaties, op campings, in hotels en in B&B-adressen
- Bezoekgegevens verschillende websites
- Waardering voor verblijven in een accommodatie of bestemming (www.zoover.nl)
- Investeringen in toerisme
- Omzetmonitor van het bedrijfsleven (via de KvK).

Monitoring is absoluut noodzakelijk om de toekomstvisie zo goed mogelijk ten uitvoer te brengen. Het volgen van de projecten en indien nodig bijsturen is belangrijk om een optimaal resultaat te kunnen bereiken.

Geadviseerd wordt om nu al een zogenoemde 'hulmeting' uit te voeren op basis van gegevens die reeds beschikbaar zijn, zoals:

- Aantal bezoekers aan musea
- Inkomsten uit toeristenbelasting en daaruit afgeleid het aantal overnachtingen in groepsaccommodaties, op campings, in hotels en in B&B- adressen
- Aantal deelnemers aan excursies en dagtochten
- Aantal bezoekers aan evenementen

Toekomstvisie Recreatie en Toerisme Peel en Maas en Leudal december 2008

5 Uitvoeringsprogramma 2009 - 2012

5.1 Inleiding

Het toeristisch-recreatief beleid voor de regio 'Peel en Maas en Leudal' richt zich op twee speerpunten namelijk:

1. Het positioneren van de regio als een aantrekkelijke groene toeristisch-recreatieve bestemming, het daartoe scheppen en beheren van een aantrekkelijk pakket aan toeristische en recreatieve voorzieningen en het mede zorg dragen voor een goede promotie van dit geheel;
2. Het creëren van heldere en stimulerende voorwaarden waarbinnen de recreatie, het toeristisch bedrijfsleven en ondernemende burgers de kansen kunnen benutten.

Om dit ontwikkelingsplan meer te laten zijn dan papier, moet ze ook concreet invulling krijgen.

Daarvoor wordt in dit hoofdstuk een strategisch uitvoeringsprogramma beschreven. Dit programma bestaat enerzijds uit een aantal concrete acties voor de korte termijn en anderzijds uit een aantal projecten

en aanbevelingen voor de middellange en lange termijn.

Herkomst projecten

De inhoud van het strategisch actieplan is onder meer gebaseerd op de ideeën die zijn aangericht tijdens de verschillende workshops en andere bijeenkomsten die zijn gehouden. Een overzicht van deze ideeën en voorstellen is weergegeven in de bijlage 7.

Selectie en uitgangspunten

Omdat niet alle ideeën even praktisch uitvoerbaar zijn, elkaar overlappen, alleen door initiatief van ondernemers of organisaties realiseerbaar zijn en de mogelijkheden van de gemeente beperkt zijn, is er voor dit actieplan een verdere selectie gemaakt. Uitgangspunten en criteria voor deze selectie zijn:

- Projecten moeten aansluiten bij de toekomstvisie toerisme en recreatie Peel en Maas en Leudal; en/of
- Projecten moeten aansluiten bij de Perspectievennota en het Structuurplan Buitengebied van de vier

- gemeenten Helden, Kessel, Maasbree en Meijel als ook de bestemmingsplannen van de gemeente Leudal; en/of Projecten stimuleren of verbeteren recreatie en toerisme naar en/of in de regio Peel en Maas en Leudal en/of
- Projecten moeten bijdragen aan de samenwerking in de sector; en/of
- Projecten versterken de concurrentiepositie van de regio Peel en Maas en Leudal en/of
- Projecten betrekken een versterking van de promotie en marketing van de regio Peel en Maas en Leudal;
- Projecten dragen bij aan de verbetering van de recreatieve mogelijkheden in de regio;
- Financieel haalbaar zijn;
- Zoveel mogelijk aansluiten bij provinciale, regionale en lokale beleidskaders en uitvoeringsacties;
- Op redelijke termijn (kort; 1 tot 2 jaar, of middellang; 3-5 jaar, en lange termijn meer dan 5 jaar) uitvoerbaar zijn.

In de volgende paragraaf wordt eerst een overzicht gegeven van de geselecteerde projecten. Daarna

wordt de voorgestelde strategie beschreven. Vervolgens worden de geselecteerde projecten uitgewerkt naar doel, doelgroepen, middelen, uitvoerende organisatie(s) en uitvoeringsperiode. In de laatste paragraaf worden de organisatie en de kosten beschreven.

Kanttekening

Een kanttekening bij de navolgend gehanteerde methode is op zijn plaats. De waardering van projecten is gedaan op basis van algemene noties over een onderwerp. Het is daarmee een instrument voor een eerste ordening. De waardering op basis van de criteria is zo objectief mogelijk gedaan maar zal nimmer een volledig beeld geven over een project. Voorts is een volledig objectieve beoordeling nooit mogelijk. Ook kunnen nieuwe inzichten en aanvullende argumenten de totale waardering van een project aanzienlijk veranderen. Mocht een project wat laag beoordeeld zijn, maar zijn er toch goede en sterke argumenten die pleiten voor een snelle uitvoering, dan mag en moet deze lijst en de ordening en volgorde van de projecten (bijlage 7) daarin geen belemmering zijn.

bijlage 7. Uit deze beoordeling komen diverse projecten en actiepunten naar voren met een hoge prioriteit. Omdat enkele projecten zijn samengevoegd blijven er 11 over die hieronder in willekeurige volgorde staan opgesomd:

1. Ontwikkeling nieuw promotieplan
2. Ontwikkeling gastheerschap / TIV (Toeristische Informatievoorziening)
3. Organisatie evenementen
4. Ontwikkeling wandelnetwerk
5. Accountmanagement toeristisch bedrijfsleven
6. Perspectief verblijfsrecreatie
7. Samenwerking ALLE toeristische bedrijven
8. Ontwikkeling toeristisch recreatief platform
9. Monitoring
10. Streekmuseum Het Land van Peel en Maas
11. Routebureau Noord en Midden Limburg

Het opzetten van regionale platform Toerisme en recreatie
Routebureau Noord en Midden Limburg
Promotieplan Noord Limburg

- Het opzetten van regionale platform Toerisme en recreatie
- Routebureau Noord en Midden Limburg
- Promotieplan Noord Limburg

5.3 Strategie

Om de toeristisch-recreatieve ontwikkelingen verder te stimuleren en op korte termijn de intentie daartoe van alle betrokkenen zichtbaar te maken wordt voorgesteld om op verschillende terreinen actief te zijn. Allereerst en vooruitlopend op de gemeentelijke fusie wordt voorgesteld het toeristisch platform op te richten en de samenwerking tussen bedrijven aan te jagen. Vliegwiel in deze ontwikkeling kan zijn de introductie van het (digitale) gasheerschap middels touchscreens (TIV) op tal van locaties in de regio.

In aansluiting daarop wordt met een delegatie van het bedrijfsleven het project 'Perspectief Verblifssrecreatie' opgestart waarin in gezamenlijkheid een strategie wordt bepaald voor de wijze waarop de veranderingen in de markt het hoofd kunnen worden geboden. Ook dit project, mits zorgvuldig en nauwgezet uitgevoerd, kan een bijdrage leveren aan de samenwerking tussen het toeristisch bedrijfsleven in de regio.

De regionale promotie is reeds jaren een bron van voortdurende aandacht en ontwikkeling. Het is zaak om in nauw overleg met het regionale bedrijfsleven de huidige ontwikkelingen voor de promotie van Noord Limburg te volgen en de belangen van de regio Peel en Maas en Leudal maximaal in te brengen in een nieuw op te stellen promotieplan. Daarvoor is het van belang om op het niveau van de regio in gezamenlijkheid te definiëren wat deze belangen zijn

5.2 Keuze projecten

In bijlage 7 is de matrix weergegeven waarin de geopperde projecten en actiepunten staan samengevat op één lijst, verdeeld in vier categorieën:

- Uitwerking identiteit
- Verbetering infrastructuur
- Stimulering bedrijfsleven
- Organisatie

Op basis van de hierboven genoemde criteria en uitgangspunten zijn deze projecten beoordeeld (zie

Gemeentelijke herindeling
2009 Is voor vier van de vijf deelnemende gemeenten, uitgezonderd de gemeente Leudal, een overgangsjaar waarin veel lopende zaken worden gecontinueerd en een beperkt aantal nieuwe projecten worden opgepakt. Van de voornoemde lijst van prioritaire projecten zijn op basis van ambtelijk overleg 5 projecten geselecteerd die het komend jaar uitgevoerd dienen te worden:

- Ontwikkeling Gastheerschap / TIV;
- Ontwikkeling wandelnetwerk

en op welke manier die terug kunnen komen in de promotie van Noord Limburg.

Waardevol onderdeel van de regionale promotie zijn de evenementen die jaarlijks worden georganiseerd. Het is van belang deze gebeurtenissen te continueren en te ondersteunen, als uiting van lokale trots en vermaak als ook als spreekwoordelijk vaandel voor de regio. In overleg met 'Promotie Noord Limburg' wordt bezien of er enkele grotere regionale evenementen georganiseerd kunnen worden die passen binnen de toeristische identiteit en deze waar mogelijk versterken.

Aangezien er reeds het nodige enthousiasme bestaat bij de lokale bevolking uit de verschillende dorpen kan ook per direct de ontwikkeling van de ommertjes vanuit en rondom verschillende dorpen verder gestalte krijgen. Voor een eenduidige ontwikkeling is het van belang om vooraf goede afspraken te maken over de aard en kwaliteit van deze lokale wandelinfrastructuur. Gegeven de aanwezige

infrastructuur is de ontwikkeling van het routebureau een goed initiatief om ontwikkeling en beheer van routes professioneel en gedegen uit te voeren.

De ontwikkeling van het streekmuseum is reeds in volle gang en creëert een waardevol recreatief-toeristisch centrum voor de bevolking in als de bezoekers aan de regio.

5.4 Projectbeschrijvingen
Hieronder worden de prioritaire projecten en acties van het uitvoeringsprogramma achttereenvolgens beschreven naar doel, doelgroepen, uitvoerende en betrokken organisaties en uitvoeringsperiode. In

paragraaf 5.6 wordt nader ingegaan op de kosten en financiering van het gehele actieplan.

Project 1. Ontwikkeling nieuw promotieplan Noord Limburg

Toelichting: De regionale promotie van de regio Peel en Maas en Leudal is de laatste jaren behoorlijk in beweging. Tal van ontwikkelingen buitelen over elkaar heen. In het kader van de gemeentelijke herindeling en de daaruit voortvloeiende hernieuwde positionering is het zaak om een strategische visie op de regionale promotie op te stellen die aansluit bij de regionale identiteit. Het plan moet in concrete lijn uitstippen op welke wijze de regio zich de komende vijf jaar zal presenteren met een focus op:

- Doelgroepen,
- Uitwerking en keuze in activiteiten,
- Herkomstgebieden doelgroepen
- Keuze voor media
- Tijdsplanning
- Gastheerschap
- Positie van het streekmuseum.

Het plan moet dus een coherente opsomming en keuzes ten aanzien van deze aspecten bevatten, alsmee een kostenraming, financieringsplan en uitvoeringsplan.

Een bijzonder aspect van het plan is de keuze voor de organisatie van uitvoering waaronder Stichting Promotie Noord Limburg en TROM dan wel een derde al dan niet private partij.

Doelen: Een heldere strategie ontwikkelen, vaststellen en uitvoeren aangaande de promotie van de regio Noord Limburg.

Doeleinden: De potentiële bezoekers aan Noord Limburg en dus ook van de regio Peel en Maas en Leudal en de eigen inwoners

Trekkende organisaties: Stichting Promotie Noord Limburg waarin overheid en bedrijfsleven zijn vertegenwoordigd. Blijft wel zaak om ook de "kleine" ondernemers bij dit promotieplan te betrekken.

Overige betrokken organisaties: Regio Venlo, provinciale overheid

Start: en doorloopperiode: 2009

Kosten (raming): Het Promotieplan wordt in januari of februari 2009 met radsvoorstel (incl. financieringsvoorstel) aan de gemeenten voorgelegd. De kosten zullen worden gedragen door de gemeenten die aan het plan deelnemen.

Project 2. Ontwikkeling gastheerschap/TIV

Toelichting: In samenwerking met de lokale ondernemers een programma ontwikkelen en uitvoeren voor de ontwikkeling van het gastheerschap in het intergemeentelijk samenwerkingsverband Leudal en Peel en Maas en Leudal. Vliegwiel in dit project kan de ontwikkeling van het TIV-netwerk zijn waarbij op concentratiepunten van bezoek (horeca; logiesaccommodaties, etc.) informatiebeeldschermen (touchscreens) staan. Via deze schermen kan de bezoeker accuraat worden geïnformeerd. Toegevoegde waarde is dat de bezoeker ook en laagdrempelig in contact kan komen met een lokaal ambassadeur. In relatie tot de ontwikkeling van het gastheerschap wordt ook de toekomst van de VVV-kantoren vanaf 1 januari 2010 bezien.

De werkzaamheden in het kader van dit project houden sterk verband met project 7 en 8.

Doelen: Ontwikkeling van het lokale en regionale gastheerschap, te beginnen met het TIV-netwerk.

Doelgroepen: Dagjesmensen en verblijfsrecreanten in de regio Peel en Maas en Leudal en eigen inwoners Trekkende organisaties: Intergemeentelijk samenwerkingsverband.

Overige betrokken organisaties: Toeristisch recreatief bedrijfsleven en horeca.

Start: en doorlooptijd: 2009.

Kosten (raming): 100.000 euro (gemeenten)

Financiering door: voornamelijk bedrijfsleven en deels de gemeenten

belang om jaarlijks minstens één groter evenement te (laten) organiseren.

Doele: Het stimuleren van de organisatie van evenementen.

Doelgroepen: Lokale bevolking, bezoekers aan de regio. Trekkende organisaties: Lokale initiatiefnemers (burgers, verenigingen en ondernemers) in de verschillende dorpen.

Overige betrokken organisaties: Toeristisch bedrijfsleven, promotieorganisaties en gemeenten.

Start: en doorlooptijd: 2010 en verder

Kosten (raming): Het opstellen van het evenementenbeleid wordt intern uitgevoerd. Voor de sponsoring en het aanjagen van evenementen wordt jaarlijks 20.000 euro beschikbaar gesteld.

Project 3. Organisatie evenementen
Toelichting In samenhang met het eerste project als mede met de in de Perspectievennota genoemde leefbaarheid van de verschillende kerken, is de organisatie van evenementen een belangrijk middel om de identiteit en attractiviteit van de regio Peel en Maas en Leudal te bevestigen. Allereerst is het van belang om kort en bondig een inspirerend evenementenbeleid op te stellen om vervolgens 'duizend en één bloemen' te laten bloeien. Hoe meer evenementen plaatsvinden, des te groter wordt de leefbaarheid en gezelligheid binnen de kerken. De attractiewaarde voor de regio neemt evenredig toe.

Voor de vestiging van de regionale identiteit is het van

Project 4. Ontwikkeling wandelnetwerk

Toelichting: Onderdeel van de leefbaarheid van de kerken is een aantrekkelijk, veilig en samenhangend en goed bewegwijzerd netwerk van paden in en om de diverse woonkernen. Met Helden als pilot worden in en om alle woonkerken fijnmazige wandelpaden netwerken ontwikkeld waartlangs dorpsbewoners maar ook vakantiegangers op een prettige wijze korte maar ook langere wandelingen kunnen maken. De paden liggen bij voorkeur op onverharde, van de (auto)weg vrijliggende wandelpaden. Het lokale netwerk wordt door regionale paden tot één regionaal wandelnetwerk verbonden met de ommetjes rondom de dorpen als basis. Voor de niet-inwonende toerist worden delen van het netwerk waar nodig bewegwijzerd. De uitvoering van het project berust nadrukkelijk bij de lokale bewoners waarbij de supervisie in handen ligt van een projectleider.

Een succesvolle uitvoering vraagt om een goede communicatie met lokale vertegenwoordigers van dorpsraden en -overleggen.

Doele: Realisatie van een samenhangend en uitnodigend wandelnetwerk in de gehele regio.

Doelgroepen: De (wandelende) bevolking uit en de dagjesmensen en vakantiegangers verblijvend in de regio. Afgeleid hebben ook joggers en hardlopers baat bij de ontwikkeling van het netwerk.

Trekkende organisaties: Lokale initiatiefnemers (burgers, verenigingen en ondernemers) in de verschillende dorpen als ook de milieucoöperatie. Intergemeentelijk samenwerkingsverband ondersteunt de initiatieven, faciliteert en coördineert de werkzaamheden. Het

intergemeentelijk samenwerkingsverband ziet ook toe op de juiste kwaliteit van ontwikkeling.

Overige betrokken organisaties: Lokale dorpsraden, - overleggen- en lokale vanderverenigingen
Start: en doorlooptijd: 2009 - 2012

Kosten (raming): Het opstellen van uitgangspuntennota kan worden uitgevoerd door de intergemeentelijke coördinator recreatie en toerisme en zal geen aanvullende kosten met zich meebrengen. De ontwikkeling en ommetjes vraagt doorgaans om aanvullende investeringen om ruimtelijke knelpunten op te lossen. Daarbij wordt doorgaans de strategie 'werk met werk maken' toegepast zodat de kosten nihil blijven. Desalniettemin is het verstandig om op voorhand 100.000 euro te reserveren voor voorkomende maatregelen. Voor de kosten van bebording en bewegwijzering wordt 50.000 euro geraamde.

Financiering door: Intergemeentelijke samenwerkingsverband, provincie en indien mogelijk andere subsidiebronnen waaronder die voor plattelandsonderhouding.

Project 5. Accountmanagement toeristisch bedrijfsleven

Toelichting: Tijdens informatiebijeenkomsten is door ondernemers aangegeven dat de behoefte aanwezig is om een veel beter contact te hebben met en inzicht te geven aan gemeentelijke medewerkers over het reilen en zeilen van toeristische bedrijven. Geopperd is om min of meer door persoonlijke gesprekken contact te hebben met de individuele ondernemer, aan de spreekwoordelijke 'keukentafel'. Op basis daarvan

wordt een goed inzicht gekregen in de noden en wensen van de ondernemer en kan adequaat worden gereageerd in de voor komende gevallen. Dus, afhankelijk van de vraagstelling, wordt de ondernemer begeleid door 1 van de gemeentelijke medewerkers. Nu wordt dat veelal gedaan door de projectcoördinator en door Ruimtelijke ordening medewerkers.

Doelen: Direct (één op één) contact ontwikkelen tussen gemeentelijke medewerkers met individuele ondernemers.

Doe groepen: Toeristische bedrijfsleven
Trekende organisaties: Intergemeentelijk samenwerkingsverband.

Ondersteunende organisaties: RECRON, Koninklijke Horeca Nederland

Start: en doorlooptijd: 2009 en verder; een continue proces van contact en communicatie.

Kosten (raming): Afgezien van de inzet van de coördinator zijn er geen directe kosten meegemoed.

Financiering: Intergemeentelijk samenwerkingsverband.

Toelichting: Tijdens een verblijf in de regio bezoekt een toerist tal van bedrijven en organisaties, gezamenlijk de toeristische keten inhoud gevend. Voor een kwalitatief goed product is het van belang dat daarin alle toeristische bedrijven samenwerken; zich organiseren en met elkaar het 'product' Peel en Maas en Leudal aan de man brengen in promotionele zin maar -minstens zo belangrijk- ook wanneer de gast eenmaal in de regio is gearriveerd. In gezamenlijkheid kunnen er producten (o.a. arrangementen) worden

heeft consequenties voor de bedrijfsvoering en daarvan afgeleid de ruimtelijke perspectieven en de werkgelegenheid. Ter ondersteuning van dit proces zullen enkele verkennende onderzoeken uitgevoerd moeten worden.

Doelen: Het bedrijfsleven in samenspraak met de

overheid dient een nieuw perspectief te formuleren voor de verblijfsrecreatieve sector in de regio.

Doelgroepen: Grottere kampeerbedrijven uit de regio.

Trekende organisaties: Ondernemers en bestuurders gemeenten

Ondersteunende organisaties: brancheorganisaties, LIOF, KvK, provincie Limburg, Ministerie van EZ

Start: en doorlooptijd: 2010 - 2011

Kosten (raming): Uitvoering van onderzoek (optioneel) 25.000 euro; cofinanciering met andere partijen

Financiering door: Provincie, gemeenten, bedrijfsleven.

Project 7. Samenwerking ALLE toeristische bedrijven

Toelichting: Tijdens een verblijf in de regio bezoekt een toerist tal van bedrijven en organisaties, gezamenlijk de toeristische keten inhoud gevend. Voor een kwalitatief goed product is het van belang dat daarin alle toeristische bedrijven samenwerken; zich organiseren en met elkaar het 'product' Peel en Maas en Leudal aan de man brengen in promotionele zin maar -minstens zo belangrijk- ook wanneer de gast eenmaal in de regio is gearriveerd. In gezamenlijkheid kunnen er producten (o.a. arrangementen) worden

ontwikkeld, onderzoek worden uitgevoerd en een spreekwoordelijke vuist gemaakt in de belangenbehartiging. Teneinde de samenwerking op gang te brengen zullen verschillende bijeenkomsten en/of excursies worden georganiseerd.

De werkzaamheden in het kader van dit project houden sterk verband met project 2 en 8.

Doelen: Het verenigen van de regionale sector tot een krachtig verband.

Doelgroepen: Toeristisch-recreatieve ondernemers in de regio.

Trekkende organisaties: Intergemeentelijk samenwerkingsverband (Peel en Maas en Leudal - Leudal) samen met de (voormannen van de) ondernemers.

Overige betrokken organisaties: promotieorganisatie, KvK, LIOF, Provincie, brancheorganisaties.

Start en doorlooptijd: 2010 en verder

Kosten (raming): 15.000 euro als procesgeld.

Financiering door: Overheid

Project 8. Ontwikkeling toeristisch recreatief platform
Toelichting: In samenhang met en mogelijk als resultaat van het vorige project wordt een regionale toeristisch recreatief platform in het leven geroepen waarin alle bedrijven uit de regio Peel en Maas en Leudal direct of indirect via lokale platforms recreatie en toerisme

vertegenwoordigd zijn. Gebruik makend van bestaande structuren en verenigingen wordt gewerkt aan een nieuwe organisatie waarin alle branches vertegenwoordigd zijn. Het regionale platform vormt de gesprekspartner met de gemeenten Peel en Maas en Leudal en andere aanpalende organisaties; verrichten samen met en ondersteund door de brancheorganisatie de belangenbehartiging, sturen de promotie aan en denken mee over en participeren in monitoring van de ontwikkelingen in de sector.

De werkzaamheden in het kader van dit project houden sterk verband met project 2 en 7.

Doelen: De ontwikkeling van een regionale organisatie voor het toeristisch-recreatief bedrijfsleven.

Doelgroepen: Het toeristisch-recreatief bedrijfsleven; groot en klein; logiesverstrekkers en dagattractiebedrijven, etc..

Trekkende organisaties: Intergemeentelijk samenwerkingsverband, samen met bestuurders, neemt het initiatief om dit stokje vervolgens zo snel mogelijk over te dragen aan de ondernemers.

Overige betrokken organisaties: LIOF, KvK, RECRON, Koninklijke Horeca Nederland, HISWA, etc.

Start en doorlooptijd: Direct oppakken; 2009 en verder

Kosten (raming): 5000 euro procesgeld.

Financiering door: Gemeenten

Project 9. Monitoring	
Toelichting: Teneinde te kunnen beoordelen of de maatregelen zoals voorgesteld ook daadwerkelijk effectief zijn als ook de ontwikkeling in de regionale sector goed te kunnen volgen, is het van belang om goed te monitoren en continue te onderzoeken en gegevens te verzamelen. Voor een deel kan dit worden uitgevoerd door informatie van bedrijven te verzamelen over bezoek en overnachtingen, door websitebezoek te registreren, door verkeertellingen te houden als ook tenslotte door specifiek onderzoek waaronder onderzoek onder de eigen inwoners te laten uitvoeren.	

Met betrekking tot de ontwikkeling van toerisme kan gekeken worden naar:	
Aantal bezoekers aan musea, recreatieterreinen en te bezoeken bedrijven	-
Aantal deelnemers aan excursies en dagtochten	-
Aantal bezoekers aan evenementen	-
Aantal overnachtingen in op groepsaccommodaties, op campings, in hotels en in B&B-adressen	-
Bezoekgegevens verschillende websites	-
Waardering voor verblijven in een accommodatie of bestemming (www.zoover.nl)	-
Investeringen in toerisme	-
Omzetmonitor van het bedrijfsleven (via de KvK).	-
Geadviseerd wordt om nu al een zogenaamde 'nulmeting' uit te voeren op basis van gegevens die reeds beschikbaar zijn, zoals:	
Aantal bezoekers aan musea	-
Inkomsten uit toeristenbelasting en daaruit afgeleid het aantal overnachtingen in groepsaccommodaties, op campings, in hotels en in B&B-adressen	-
Aantal deelnemers aan excursies en dagtochten	-
Aantal bezoekers aan evenementen	-

- Waardering voor verblijven in een accommodatie of bestemming (www.zoover.nl)

Doelen: Actuele gegevens verzamelen teneinde ontwikkelingen in de regionale sector goed waar te kunnen nemen.

Doelgroepen: gemeentebestuur en toeristisch-recreatief bedrijfsleven.

Trekkende organisaties: Intergemeentelijk samenwerkingsverband

Overige betrokken organisaties: Gemeenten, provincie, toeristisch recreatief bedrijfsleven.

Start en doorlooptijd: 2010 en verder

Kosten (raming): 15.000 euro per jaar voor het uitvoeren van aanvullend onderzoek

Financiering door: Gemeenten en provincie

In feite is dit geen project in de letterlijke zin des woords maar vraagt de ontwikkeling van en operationeel houden van het streekmuseum voortdurende aandacht en inzet van menskracht.

Doelen: De ontwikkeling en operationeel houden van het streekmuseum Helden Dorp tot informatiecentrum in de regio.

Doelgroepen: Regionale bevolking en de bezoekers aan de regio.

Trekkende organisaties: Nieuwe gemeente Peel en Maas
Overige betrokken organisaties: Vrijwilligersorganisaties, toeristisch bedrijfsleven.

Start en doorlooptijd: 2009 en verder

Financiering door: Gemeenten; provincie

Oprichting van een routebureau voor Noord en Midden Limburg.

Doelgroepen: De wandelende, fietsende paard rijdende routevolgende recreant en toerist.

Trekkende organisaties: Het routebureau wordt ontwikkeld door de Tijdelijke Commissie Verenigingsgebouw van de nieuwe Veiligheidsregio in samenwerking met een begeleidingsgroep (in de begeleidingsgroep is het intergemeentelijk samenwerkingsverband vertegenwoordigd)

Overige betrokken organisaties: Gemeenten in de regio en andere route organisaties

Start en doorlooptijd: Vanaf 2009 (het Routebureau moet op 1 januari 2010 operationeel zijn).

Kosten (raming): Totale jaarlijkse kosten bedragen € 311.000 (variant C).

Project 11. Routebureau Noord en Midden Limburg

Toelichting: De samenwerkende overheden coördineren en bundelen hun activiteiten op het vlag van route ontwikkeling, routebeheer, bewegwijzering en informatieverstroking. In principe neemt iedere gemeente deel aan deze overkoepelende en daarmee coherente activiteit. Het routebureau wordt in eerste instantie opgezet voor ontwikkeling, digitalisering en beheer van de regionale fietsroutes. In een later stadium kunnen gemeenten (volgens een cafetariamodel) ook de overige routes inbrengen.

Doelen: Kwaliteitsverbetering van de recreatieve routestructuren en mede daaruit volgend de

productontwikkeling. Daartoe is destijs het

5.5 Intergemeentelijke organisatie
Van oudsher kennen de gemeenten Helden, Kessel, Maasbree en Meijel en de voormalige gemeente Roggel en Neer; nu onderdeel van de (heringedeelde) gemeente Leudal een traditie van samenwerking op het vlag van toeristisch-recreatieve

Tabel 5.1: Meerjarige begroting uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme

	Kosten	2009	2010	2011	2012	Opmerkingen
1. Uitwerking identiteit en gewenst imago door branding, marketing en promotie						
Ontwikkeling nieuw promotieplan Noord Limburg		€ 0				Raadsvoorstel januari / februari 2009
Ontwikkeling gastheerschap / TIV	€ 100.000	€ 50.000	€ 50.000			Bijdrage gemeenten, bedrijfsleven is trekkker en voornaamste financierder
Organisatie evenementen	€ 20.000		€ 20.000			jaarlijkse kosten
2. Verbetering toeristisch-recreatieve infrastructuurstructuur:						
Ontwikkeling wandelnetwerk	€ 150.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 25.000	€ 25.000	Uitvoering door coördinator
3. Stimulering bedrijfsleven						
Accountmanagement toeristisch bedrijfsleven	€ 25.000		€ 15.000	€ 10.000		
Perspectief verblijfsrecreatie						
4. Organisatie						
Samenwerking ALLE toeristische bedrijven	€ 15.000		€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	Procesgeld
Ontwikkeling toeristisch recreatief platform	€ 5.000	€ 2.000	€ 3.000			Procesgeld
Monitoring	€ 60.000		€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	Optioneel aanvullend onderzoek
Streekmuseum Helden Dorp						
Routebureau Noord en Midden Limburg	€ 1.244.000	€ 311.000	€ 311.000	€ 311.000	€ 311.000	Alle deelnemende gemeenten
TOTAAL	€ 1.619.000	€ 413.000	€ 474.000	€ 391.000	€ 381.000	

intergemeentelijk samenwerkingsverband in het leven geroepen. Een aangestelde coördinator heeft, aangestuurd door een stuurgroep waarin de bestuurders van de participerende gemeenten zitting hadden, door de jaren heen veel werkzaamheden kunnen uitvoeren.

Voor de nabije toekomst wordt voorgesteld een dergelijke projectorganisatie te laten voortbestaan met de nieuwe gemeente Peel en Maas en Leudal als partners. De projectorganisatie moet een aanjager/coördinator is in staat om de coördinatie en de uitvoering van het uitvoeringsprogramma daadkrachtig ter hand te nemen. Het is evenwel van belang om menskracht vrijgesteld te weten die concreet in staat is ontwikkelingen te initiëren en aan te jagen. Afhankelijk van het aantal projecten dat onder verantwoordelijkheid van het projectbureau komt te liggen, zal daar meer capaciteit dienen te komen dan de 0,8 fte die de organisatie op dit moment kent.

Naarmate het toeristisch recreatief bedrijfsleven zich beter weet te organiseren en een verantwoordelijkheid nemende partner wordt, kan overwogen worden om tot een nieuwe structuur voor de intergemeentelijke organisatie over te gaan waarin het bedrijfsleven financieel participeert en waaraan het ook mede sturing geeft. Een dergelijke structuur is ook voor de uitvoering van de regionale promotie denkbaar.

5.6 Kosten en financiering

Zoals in paragraaf 5.2 reeds gesteld is het jaar 2009 een jaar van overgang naar de nieuwe gemeente. In de begrotingen van de afzonderlijke gemeente is *geen*

extra geld beschikbaar gesteld voor dit jaar. Er is derhalve gekozen voor de uitvoering van 5 projecten:

- Ontwikkeling Gastheerschap / TIV;
- Ontwikkeling wandelnetwerk
- Het opzetten van regionale platform Toerisme en recreatie
- Routebureau Noord en Midden Limburg
- Promotieplan Noord Limburg

Voor de uitvoering van de eerste 2 projecten zal na vaststelling van dit programma een plan van aanpak worden voorgelegd aan de betrokken colleges van burgemeester en wethouders.

Het derde project vraagt vooral personele inzet tenende de organisatie van de toeristisch-recreatieve sector te versterken en aan te laten sluiten op de gemeentelijke herindeling. Een relatief klein budget is gereserveerd als 'procesgeld' in het opzetten van het toeristisch-recreatief platform.

Het vierde en vijfde project 'overkomen' de gemeenten en zullen het komend jaar om besluitvorming vragen. Financiering van het Routebureau Noord en Midden Limburg en het promotieplan Noord Limburg wordt begin 2009 middels separate Raadsvoorstellen geregeld.

Bijlagen

Bijlage 1 Kaartbeeld Land van Peel en Maas en Leudal

Kaart Plangebied
Peel, Maas en Leudal

Bijlage 2 Overzicht output huidig beleid

- Intergemeentelijk project recreatie en toerisme Land van Peel en Maas en gemeente Leudal:**
- **Regionaal**
 1. Netwerk van ANWB wandelroutes
 2. Fietstrouterenwerk, 600 kilometer tweeziig bewegwijzerd (knooppuntenbewegwijzing). Het tracé loopt door 27 gemeenten in Noord en Midden Limburg.
 3. Ontwikkeling van thematische fietsroutes (beschreven, niet bewegwijzerd)
 4. Fietspad Heldense Bossen (3,5 km halfverhard fietspad door Heldense Bossen in voorbereiding)
 5. Fietspaden in Meijel (inclusief 2 fietsbruggen en een "onderdoorgang" van de Heldensedijk)
 6. Fietspaden in Kessel
 7. Fietspaden in Roggel en Neer (opknappen onverhard pad door Ophovense Zandberg in voorbereiding)
 8. Regionale en lokale ruiterroutes
 - 9. Informatieborden over monumenten, cultuur en landschap (ca. 80 borden geplaatst)
 - 10. Toeristische bewegwijzering volgens provinciaal systeem (bruine borden; ongeveer 95% van alle toeristische bedrijven is nu bewegwijzerd).
 - 11. Toeristisch marktonderzoek; gastenenquêtes op campings gezamenlijk kampeerbied
 - 12. Promotie Land van Peel en Maas en Leudal:
 - wervingsfolder
 - informatiebrochure
 - 7 boekjes van de Werkgroep Cultuurhistorisch Toerisme
 - fietsroutefolders
 - wandelroutefolders (6 stuks)
 - ruiterroutefolder
 - ansichtkaarten
 - advertentie in VVV gids Limburg
 - advertentie in regio gids Wv Noord en Midden Limburg
 - advertenties in de Uit en vrije tijd krant
 - **Lokaal**
 1. Upgrading Heldenbosse
 2. Upgrading / herhuisvesting "De Moennik" in voorbereiding
 3. Fladderpad / Beringerzandroute
 4. Vlakbroekroute Koningslust
 5. Wering gemotoriseerd verkeer Helden
 6. Wering gemotoriseerd verkeer Simonshoekse bossen.
 7. Welkomstborden "Meijel, Kruispunt in de Peel".
 8. Dopskernborden Maasbree Roggel en Neer Meijel (in voorbereiding)

9. Kessel, historisch Maasdorp Baarlo, kastelendorp
- Meijel, Peeldorp
10. Identiteitskeuze Baarlo: ontwikkeling kunst, cultuur en natuur in en rond Baarlo
11. Platform toerisme Meijel
12. HART groep Helden Adviesgroep toerisme Kessel
13. Toeristische videoproduce in Kessel
14. Fiets- en voetveer te Neer.
15. Renovatie Friedese molen Neer
16. Balkkerijmuseum Roggel

Bijlage 3 Overzicht deelnemers verschillende workshops

Deelnemers Workshop Intergemeentelijke Toekomstvisie R&T 06-07-2005

Instantie	Naam
Gemeente Helden	P. Fleuren
Gemeente Helden	J. van de Munckhof
Gemeente Kessel	M. Smits
Gemeente Maasbree	A. Janssen
Gemeente Maasbree	J. Emonts
Gemeente Meijel	M. Janssen
Gemeente Meijel	J. Stienen
Gemeente Roggel en Neer	M. Kortenhorst
I.P.R.T.	D. Moorrees
Provincie Limburg	I. Lassauw
Regio VVV Noord en Midden Limburg	R. Vlaanderen
RECRON	T. Vossen
L.L.T.B.	J. Verhoysen
L.L.T.B.	B. Vergoossen
L.L.T.B.	M. Willems

Deelnemers informatieavond voor ondernemers 03-04-2008

Instantie	Naam
Gemeente Helden	P. Fleuren
Gemeente Kessel	A. Swachten
Gemeente Kessel	M. Smits
Gemeente Maasbree	M. Kleinen- Heines
Gemeente Leudal	H. Slevens
Gemeente Leudal	C. Schrurs
Intergemeentelijk project Recreatie en Toerisme	D. Moorrees
Raspberry Maxx	H. van Bergeijk
Stichting Promotie Noord Limburg	J. van Schaik
VVV BAARLO	C. Rexwinkel
VVV HEIDEN	R. Camps
TIK Kessel	A. Claessen
L.L.T.B.	H. Kager
K.H.N.	C. Nabuurs

Wijn- en golfdomein Kapelkeshof	L. Beumers
Staatsbosbeheer	P. Zegers
Kampeerbos De Simonshoek	I. van Heugten
Camping Breebronre	F. van Gerven
Camping Beringerzand	R. van der Eisen
Recreatiepark De Leistert	J. van Riessen
Hoeve Bongers	A. Bongers
Niëns Horeca	R. Niëns
Vakantiewoningen Berden	J. Berden
Hoeve De Middelt	G. Mertens
Hoeve De Middelt	S. Mertens
Stichting Bosbeheer Helden e.o.	N. Wijnen
Camping d'n Aenstoot	T. Huys- Paar
Camping de Odahoeve	H. Willems
Camping In 't Niet	W. van Enckevort
Camping De Breukerheide	M. Janssen
Minicamping Hanssenhof	E. Hanssen
Minicamping De Hazenakker	P. Sturme
Minicamping het Haasje	T. Haazen
Boerderij "De Piaats"	J. Broekmans
Centrum Stichting Elisabethshof	J. Opmeer
Stichting Natuurlijk Leudal	J. Klerkx
M.F.C. Helden	M. Peeters
Thyas complex Panningen	J. Jacobs
Thyas complex Panningen	H. Jacobs
I.V.N. Helden	M. Ghilien

**Deelnemers informatieavond voor raadsleden
17-04-2008**

Naam	Instantie
H. Derkx	Gemeente Helden
M. Janssen	Gemeente Helden
P. Craenmehr	Gemeente Helden
J. van Hal	Gemeente Helden
R. Pieroen	Gemeente Helden
P. Nouwen	Gemeente Helden
L. Breukers	Gemeente Helden
A. Swachten	Gemeente Kessel
P. van de Pas	Gemeente Kessel
J. Emonts	Gemeente Kessel
W. Egelmiers	Gemeente Kessel
T.Willems	Gemeente Maasbree
Kleinew- Heines	Gemeente Maasbree
Peeters	Gemeente Maasbree
Smets	Gemeente Maasbree
Coenen	Gemeente Maasbree
T. Neijenhens	Gemeente Meijel
P. Philipsen	Gemeente Meijel
J. van Heugten	Gemeente Meijel
J. Pouwels	Gemeente Meijel
H. Sieven	Gemeente Laudal
W. Cornelissen	Gemeente Laudal
L. Parren	Gemeente Laudal
H. Metsemakers	Gemeente Laudal
J. Jennikens	Gemeente Laudal
G. van Heusden	Gemeente Laudal
J. Beeren	Gemeente Laudal
L. Linssen	Gemeente Laudal
P. Vogels	Gemeente Laudal
J. Vaessen	Gemeente Laudal
H. Wiertz	Gemeente Laudal
P. van Melick	Gemeente Laudal

Bijlage 4 Beleidskader

- 1. Inleiding**
Met betrekking tot beleid wordt onderscheid gemaakt in een viertal relevante beleidsniveaus: europees, provinciaal, regionaal en lokaal beleid. Per niveau volgt een korte toelichting op de meest relevante beleidsplannen en eventuele financieringsmogelijkheden.
- 2. Europees beleid**
Het Europees beleid kent regelingen die de (duurzame) economische ontwikkeling van gebiedsdelen tot doel hebben. Binnen deze regelingen zijn er mogelijkheden voor cofinanciering van initiatieven ter bevordering van recreatie en toerisme in de betreffende gebieden. Voorbeelden van deze gebiedsgerichte regelingen zijn het Ceres programma (voorheen Doelstelling 2), dat in 2008 afloopt en Interreg IV (periode 2008 - 2013) stelt als voorwaarde dat ingediende projecten grensoverschrijdend zijn en door alle betrokken partijen worden gedragen. Deze regeling geldt voor
- alle gemeenten binnen de intergemeentelijke samenwerking en projecten kunnen vanaf 2008 worden ingediend.
- 3. Landelijk en provinciaal beleid**
Het landelijk beleid ten aanzien van toerisme en recreatie is opgetekend in de toeristische agenda van het Ministerie van EZ en de beleidsnota Openluchtrecreatie. Beide nota's hebben op hun beurt een vertaling gekregen in onder meer de Nota Ruimte als mede in de provinciale beleidsplannen.
- In de provincie Limburg zijn meer dan 35.000 fte en personen werkzaam in toerisme en recreatie en er wordt ruim 1 miljard euro gegenereerd. Bovendien zorgt het toerisme voor een extra impuls voor de leefbaarheid van de kleine kerken op het platteland. Binnen het Provinciaal beleid voor vrijheidseconomie wordt ingezet op:

- stimuleren van vernieuwing binnen de toeristische sector
 - versterken imago van Limburg
 - versterken investeringsklimaat, o.a. door het bieden van ontwikkelingsruimte voor bedrijven
- De Provincie heeft 2 concrete doelstellingen geformuleerd voor de coalitieperiode 2007-2011:
 - Limburg stijgt van plaats drie naar plaats twee als vakantieprovincie (aantal overnachtingen);
 - Het aantal overnachtingen van senioren stijgt met tenminste 25% ten opzichte van 2002.
- In de kadernota 'nieuwe impulsen voor toerisme' geeft de Provincie Limburg aan hoe binnen het thema Ondernemend Limburg nieuwe economische impulsen worden gegeven aan de toeristische sector.
- Toerisme is een sector met een grote economische potentie. De Provincie Limburg zet zich in om de

- sector toerisme te transformeren tot een sector die met creatief en innovatief ondernemerschap haar potentie waarmaakt. De Provincie doet dat door nieuwe impulsen te geven aan:
 - Een sterk imago voor Limburg;
 - Versterken van de vernieuwingskracht van de sector;
 - Vercommercialisering van de toeristische infrastructuur.

Er wordt een sterke imagokoepel op Limburgs niveau neergezet, dat bedrijven prikkelt om aan te haken met hun eigen promotie en productontwikkeling.

Het versterken van de vernieuwingskracht van de sector wordt opgepakt door nieuwe allianties tussen ondernemers en sectoren aan te jagen, door een ondernemersklimaat te scheppen dat investeringen uitlokt , en door kennisontwikkeling en -transfer.

De vercommercialisering van de toeristische infrastructuur zet in op routestructuren voor fietsen, wandelen en varen, en op toeristisch medegebruik van de toeristische dragers natuur, cultuur en water.

Het toeristisch beleid gaat uit van een heldere koers die partners prikkelt mee te doen. De aanpak van de Provincie stelt selectiviteit voorop. Vernieuwing wordt opgepakt met ondernemers en gemeenten die, met de Provincie, aan de slag willen, de voorlopers. Er worden allianties aangegaid tussen deze partijen, veelal via voorbeeldprojecten. De filosofie van de Provincie is dat behaalde successen de volgers in beweging zullen zetten om ook in te spelen op de kansen die er zijn. De marsroute wordt bepaald met de sector, overheden en de kennisinstituten. Doel is het ontwikkelen van in potentie stuwend

economiche projecten, om op deze manier sterke economische motoren te ontwikkelen, ook op het platteland. De Provincie streeft er naar om toerisme integraal te ontwikkelen in samenhang met het gebiedsgerichte plattlandsbeleid en te komen tot projecten die meerdere doelen tegelijkertijd realiseren.

4. Richtlijnen kampeerbeleid

Door de intrekking van de WOR vervalt het kampeerbeleid. In overeenstemming met het streven van het kabinet om verantwoordelijkheden decentraal te leggen wordt daarmee veel verantwoordelijkheid voor het kampeerbeleid overgedragen naar de lagere overheden. De provincie Limburg vindt het van belang dat de gemeenten op de hoogte worden gebracht van een aantal uitgangspunten van de provincie inzake het kamperen. Die uitgangspunten worden vastgelegd in deze richtlijnen. Daarnaast is het ook aan te raden om een aantal zaken op een uniforme manier te regelen. Deze onderdelen hebben zijn als advies opgenomen, de toepassing ervan wordt geadviseerd op het niveau van de handreiking RO.

Deze richtlijnen betreffen alleen het kampeerbeleid, het overige beleid voor Recreatie & Toerisme is vervoordt in de notitie "voorstel Kwaliteit in R&T". De richtlijnen kampeerbeleid zijn het resultaat van het overleg met de hiervoor ingestelde klankbordgroep, waarin tevens de notitie "voorstel Kwaliteit in R&T" is behandeld. Aan deze werkgroep hebben vertegenwoordigers van de vier toeristische regio's en van diverse belangengenootschappen deelgenomen.

5. "Voorstel Kwaliteit in Recreatie en toerisme"

Door Provinciale Staten is aangegeven dat voor de sector Recreatie en Toerisme, aansluitend op de bestaande vereenigingsinstrumenten, een BOM+ achtig (oftewel "voor wat, hoort wat") instrument ontwikkeld dient te worden. Met name bij nieuwsvestiging kunnen aanvullende maatregelen bij voorbeeld met betrekking tot inpassing in het landschap worden geëist.

Doelstelling van het instrument is om een kwalitatieve verbetering van het toeristisch recreatief product te koppelen aan een ruimtelijke kwaliteitsverbetering.

Het instrument richt zich op de dynamiek van de ontwikkeling; wanneer uitbreiding of nieuw vestiging van een toeristisch-recreatieve functie aan de orde is, is het instrument van toepassing. De kwaliteitsverbetering van het toeristisch-recreatief product wordt behaald door uitbreiding en nieuw vestiging alleen toe te staan wanneer dit past in een regionale of gemeentelijke visie op de sector. De ruimtelijke kwaliteitsverbetering wordt bereikt door een ruimtelijke inpassing en eventueel een ruimtelijke tegenprestatie te vragen. De toeristisch recreatieve visie wordt door de Provincie gezien als een belangrijk schakelpunt in de processen. Daarom is het van belang dat gemeente(n) en provincie instemmen met deze visie.

De sector recreatie en toerisme bestaat uit een groot aantal sterk van elkaar verschillende functies, waarbij de uitdaging er in ligt om bij deze verschillende functies op transparante, vergelijkbare en eerlijke wijze met de vereiste ruimtelijke kwaliteitsverbetering om te gaan. Daartoe is een voorstel gedaan gebaseerd

op een onderscheid in de gebiedsigenheid van de functies. Dit onderscheid wordt ook gebruikt in de bepaling van inpassing of tegenprestaties. Daarbij wordt zowel van de bekende BOM+ systematiek als van de VORM systematiek gebruik gemaakt.

Het in deze notitie voorgestelde beleid zal in hoofdlijnen worden opgenomen in "Het Limburgs Kwaliteitsmenu" en via deze de procedure van een POL-aanvulling doorlopen. De verdere uitwerking van het beleid zal via een bij het kwaliteitsmenu behorende beleidsregel worden geregeld. Bij vaststelling van het "Limburgs Kwaliteitsmenu" door Provinciale Staten zal het kwaliteitsbeleid voor de sector Recreatie en Toerisme van kracht worden. Tot die tijd geldt voor de sector wat in het POL 2006 en de handreiking RO is vastgelegd.

6. Regionaal beleid
Op dit moment is er geen actueel regionaal beleid met betrekking tot recreatie en toerisme. De Toeristische regiovisie Peel en Maas is nog wel van kracht maar verouderd en de uitwerking van projecten op deze schaal is niet succesvol gebleken. Er is te weinig samenhang tussen de 11 betrokken gemeenten.

7. Concept voorontwerp structuurplan **Peel en Maas (versie 14 maart 2008)**

Dit conceptplan vormt de basis voor het nieuwe bestemmingsplan buitengebied voor de gemeenten Helden, Kessel, Maasbree en Meijel. De gemeente Leudal neemt niet deel aan dit proces. De in deze paragraaf weergegeven tekst is dan ook niet van toepassing op deze gemeente. In dit plan zijn beleidsuitgangspunten opgenomen m.b.t. zowel

verblijfsrecreatie als ook dagrecreatieve voorzieningen. Het is niet gebruikelijk om concept beleid op te nemen in het beleidskader. In dit geval heeft men echter bestuurlijk aangegaven in deze toeristische visie uit te gaan van onderstaande uitgangspunten uit het concept voorontwerp structuurplan Peel en Maas.

7.1. Toerisme en recreatie

In het POL 2006 wordt het toerisme aangemerkt als een belangrijke economische sector voor Limburg, die boven dien van belang is voor de kwaliteit en vitaliteit van het platteland en de instandhouding van cultureel erfgoed. De provincie streeft naar versterking van deze positie, door middel van inzet op vernieuwing, imago en ruimte. Om de noodzakelijke professionalisering en schaalvergroting in de sector te bereiken is een kwaliteitsimpuls noodzakelijk. Streven is om die impuls te laten samengaan met verbetering van de omgevingskwaliteit. De aanwezigheid van een goede omgevingskwaliteit levert een belangrijke bijdrage aan het welslagen van de toeristische sector.

De vergrijzing wordt gezien als kans voor de toeristisch-recreatieve sector. Tevens wordt ingezet op recreatief medegebruik van natuur- en infrastructuur.

Door het intrekken van de Wet op de Openluchtrecreatie (per 1 januari 2008) ontstaat meer ruimte op het vlak van toerisme en recreatie. Door de provincie wordt ingezet op het opstellen van integraal gebiedsgericht beleid om de mogelijke ontwikkelingen op verschillende locaties vast te leggen. De provincie wil een regiefunctie vervullen bij het opstellen van dit beleid. Uitgangspunt hierbij is dat een grote verantwoordelijkheid neergelegd wordt bij de regio en

de lokale overheden. De subregio wil voor dit onderwerp een eigen beleid formuleren dat recht doet aan de wensen van de toeristisch-recreatieve sector met een goede ruimtelijke kwaliteit. Hieronder wordt daarvoor een eerste aanzet gegeven. Dit beleid zal verder uitgewerkt worden in de op te stellen Structuurvisie. De toeristisch-recreatieve sector vormt een belangrijke economische motor in de regio. Het is daarom voor de regio van belang om erop toe te zien dat deze sector de ruimte krijgt om goed te functioneren.

Blijkens het POL2006 wordt vernieuwing van de toeristische sector gestimuleerd via nieuwe samenwerking, enerzijds binnen de toeristische bedrijven en anderzijds tevens met andere sectoren zoals gezondheid, senioreconomie, voeding en landbouw. Tevens wordt de dynamiek gestimuleerd door het creëren van voldoende ontwikkelingsruimte, die samengaat met verbetering van de omgevingskwaliteit. Ondernemers worden door de provincie uitgenodigd om haalbare plannen te ontwikkelen, gericht op kwalitatief hoogwaardige verblijfs- en dagrecreatieve voorzieningen (comfort, ruimte) en tegelijkertijd bij te dragen aan verbetering van de omgevingskwaliteit, zoals het realiseren van nieuwe natuur, het oplossen van knelpunten binnen de ecologische hoofdstructuur (gebiedsgerichte saldobenedering) en landschapsbeheer. De verschillende perspectieven uit het POL2006 geven de verschillende ontwikkelingsmogelijkheden voor de toeristisch-recreatieve sector aan.

Uitsluitend enkele kleinschalige gebieden worden binnens het buitengebied van de subregio in het POL 2006 aangeduid als 'Ontwikkelingsruimte voor landbouw en toerisme' (perspectief 5a). Aan het

overige deel van het buitengebied zijn perspectieven toegekend waarbij meer nadruk wordt gelegd op de natuurlijke en landschappelijke waarden of op de landbouwfunctie. In deze gebieden is recreatief medegebruik en versterking van recreatie (afhankelijk van het type gebied en het soort recreatie) wel mogelijk.

Het regionale beleid neemt een positieve grondhouding aan ten opzichte van kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkelingen van de grootschalige recreatieve inrichtingen. Vanwege het maatwerk van deze grootschalige recreatieve voorzieningen kunnen ontwikkelingsmogelijkheden op structurniveau niet meegenomen worden. Dit maakt dat dit niet hetzelfde geregeld kan worden als bij kleinschalige ontwikkelingen bij agrarische bedrijven en burgers. Nevenactiviteiten bij recreatiebedrijven zoals detailhandel, zorgfuncties (zorgboerderij) zijn reeds aanwezig en zullen niet worden belemmerd. Er zit verschil in aanpak omdat bij agrarische bedrijven de nevenactiviteiten vaak plaatsvinden in vrijkomende bebouwing (geen extra verstering). Bij recreatieve bedrijven is vaak extra verstering nodig voor een nevenactiviteit.

7.2 Kleinschalig kamperen en logeren

Om de economische vitaliteit in het landelijk gebied te vergroten worden mogelijkheden geboden om, naast een andere hoofdfunctie, kleinschalige kampeervoorzieningen te exploiteren. Ook kunnen kleinschalige logeervoorzieningen ingericht worden binnen de bestaande bebouwing. Aangenomen wordt dat bezoekers van deze kampeer- en logeervoorzieningen een aanzienlijke bijdrage leveren aan de vitaliteit van het landelijk gebied door de vele uitstapjes die zij gemiddeld maken en hun

consumptieve bestedingen in de regio. De oprichting van kleinschalige kampeer- en logeervoorzieningen wordt gestimuleerd om op deze manier de (economische) vitaliteit van het landelijk gebied te versterken.

- Beleidsuitgangspunt:
Per locatie worden maximaal 25 kampeermiddelen toegestaan. Voor het kleinschalige logeren geldt dat dit ingepast dient te worden in de, volgens de toe te kennen bestemming, toelaatbare bebouwing. Naast het hoofdgebouw mogen hiervoor ook stallen en schuren geschikt gemaakt worden. Het Structuurplan wordt door de gemeenten aangemerkt als de integrale visie toerisme en recreatie voor de ruimtelijke afweging. Daarom is het aanvaardbaar om nu meer dan 15 standplaatsen toe te laten. Per VAB mogen maximaal 5 vakantieappartementen gerealiseerd worden, met een maximaal vloeroppervlak van 50 m² per appartement. De oprichting van kleinschalig kamperen en logeren is toegestaan bij agrarische bedrijven met bedrijfswoning en bij burgerwoningen. Uitsluitend in zoekgebieden LOG's en projectvestigingslocaties glastuinbouw is kleinschalig kamperen en logeren niet mogelijk. Ook niet-agrarische bedrijven zijn uitgesloten van deze nevenactiviteit. Per initiatief wordt daartom in algemene zin een reeks criteria geformuleerd waaraan een initiatief getoetst zal worden. Het betreft hier de volgende criteria:

- Het initiatief mag geen aantasting betrekken van bestaande natuur, landschappelijke, cultuurhistorische, abiotische en archeologische waarden.
- Er mag geen sprake zijn van onevenredige verkeerskundige effecten.

- Het initiatief mag geen milieuhygiënische belemmeringen opleveren voor omliggende functies.
 - Het initiatief moet een tegenprestatie leveren gericht op het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit welke gebaseerd wordt op het ter plaatse geldend gebiedstype. (de criteria bepalen de aanvaardbaarheid van een initiatief op een gegeven locatie. De voorwaarden zullen gedurende het bestemmingsplan traject en / of in een op te stellen ruimtelijk kwaliteitskader nog nader ingevuld worden)
- Bij agrarische bedrijven dient het kamperen op of aansluitend aan de bouwkavel plaats te vinden, waarbij voor gebieden met bestaande natuurwaarden(*) geldt dat deze activiteiten uitsluitend op de bouwkavel mogen plaatsvinden. Bij burgerwoningen zal een passende bestemming worden toegekend die recht doet aan de economische activiteit. Voor beide functies geldt dat alle noodzakelijke, bebouwde voorzieningen, zoals sanitair dienen binnen de bestaande bebouwing gerealiseerd te worden. Als randvoorraarde geldt in ieder geval dat gezorgd dient te worden voor een goede landschappelijke inpassing van de voorziening maar ook andere vormen van tegenprestatie zijn mogelijk of kunnen gevraagd worden. In de voorschriften van de agrarische bestemmingen wordt een vrijstellingregeling ex artikel 15 WRO opgenomen om de realisatie van kleinschalige kampeer voorzieningen en logeervoorzieningen onder bovengenoemde voorwaarden mogelijk te maken. Bij burgerwoningen wordt gebruik gemaakt van artikel 11 WRO. Het is moeilijk te spreken van een (economische) nevenactiviteit bij een burgerwoning. Er is immers geen primaire (economische) activiteit. Op grond daarvan is gekozen voor het aanbrengen van een

bestemming die recht doet aan de nieuwe economische activiteit.

7.3 Verblijfsrecreatieve voorzieningen

In het buitengebied van Peel & Maas zijn enkele grootschalige campings gelegen. Deze zorgen zowel direct als indirect voor een aanzienlijke bijdrage aan de werkgelegenheid en economische vitaliteit. Naast de grootschalige campings zijn in het buitengebied diverse kleinere verblijfsrecreatieve voorzieningen aanwezig. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld groepsaccommodaties. In principe wordt gestreefd naar behoud en verbetering van de kwaliteit van de bestaande verblijfsrecreatieve voorzieningen.

Bestaande verblijfsrecreatieve voorzieningen worden in principe bestemd conform de huidige situatie. Uitbreiding is hiermee niet uitgesloten maar vergt maatwerk. Hiervóór dient de halve een buitenplanse procedure doorlopen te worden. Het permanent bewonen van recreatiwoningen wordt niet mogelijk gemaakt. Indien op het moment recreatiwoningen illegaal bewoond worden dan zal per geconstateerde illegale situatie een afweging gemaakt moeten worden of handhavend opgetreden moet worden.

Veel problemen die in de praktijk ondervonden worden hebben te maken met het ontbreken van heldere en duidelijke maatvoeringen. In het licht van het opstellen van een Structuurplan wordt de discussie over de exacte maten uitgesteld tot het bestemmingsplan. Voor de mogelijkheden voor de toeristisch-recreatieve sector is gezocht naar een meer gebiedsgerichte aanpak. Immers het beleid in de regio is sterk gericht op de toeristisch - recreatieve sector. Het alleen maar buitenplans beoordelen van een eventueel initiatief zonder een doorrijk naar de mogelijkheden die geboden zouden kunnen worden, is niet wenselijk.

(*) het betreft hier feitelijke en actuele natuurwaarden.

Deze zullen in het bestemmingsplan op kaart aangewezen worden.

In het buitengebied van Peel & Maas zijn enkele grootschalige campings gelegen. Deze zorgen zowel direct als indirect voor een aanzienlijke bijdrage aan de werkgelegenheid en economische vitaliteit. Naast de grootschalige campings zijn in het buitengebied diverse kleinere verblijfsrecreatieve voorzieningen aanwezig. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld groepsaccommodaties. In principe wordt gestreefd naar behoud en verbetering van de kwaliteit van de bestaande verblijfsrecreatieve voorzieningen.

Bestaande verblijfsrecreatieve voorzieningen worden in principe bestemd conform de huidige situatie. Uitbreiding is hiermee niet uitgesloten maar vergt maatwerk. Hiervóór dient de halve een buitenplanse procedure doorlopen te worden.

Het permanent bewonen van recreatiwoningen wordt niet mogelijk gemaakt. Indien op het moment recreatiwoningen illegaal bewoond worden dan zal per geconstateerde illegale situatie een afweging gemaakt moeten worden of handhavend opgetreden moet worden.

- gebaseerd wordt op het ter plaatse geldend gebiedstype.
 - Het initiatief heeft uitbreiding nodig om een interne kwaliteitsstag te maken. Nadrukkelijk moet hierbij vermeld worden dat alleen het verkrijgen van een beter bedrijfsresultaat niet als verbetering van de kwaliteit wordt aangemerkt.
- De criteria bepalen de aanvaardbaarheid van een initiatief op een gegeven locatie. De voorwaarden zullen gedurende het bestemmingsplan traject nog nader ingevuld worden.
- 7.3.2 Nieuwe voorzieningen**
- Indien nieuwe voorzieningen worden toegelezen, dient dit gebiedsspecifiek te worden benaderd en dienen de ontwikkelingen te passen binnen het bestaande toeristisch - recreatieve beleidskader. Alleen in gebieden waar de draagkracht voldoende is en de nieuwe functie geen hinder veroorzaakt en sprake is van een kwalitatieve toevloeging aan het voorzieningenniveau, kan ruimte worden geboden aan oprichting van nieuwe verblijfsrecreatieve voorzieningen. Vanwege de vele afwegingsfactoren bij het al dan niet toelaten van een nieuwe toeristisch-recreatieve verblijfsvoorziening wordt de oprichting van nieuwe voorzieningen niet geregeerd in het bestemmingsplan "Buitengebied Peel & Maas". De noodzakelijke afweging kan onvoldoende plaatsvinden door middel van een wijzigingsbevoegdheid.
- Beleidsuitgangspunt:**
- Ook voor eventuele nieuwe vestiging gelden de volgende verbale criteria:
- Het initiatief mag geen aantasting betrekken van bestaande natuur, landschappelijke, cultuurhistorische, abiotische en archeologische waarden.

<ul style="list-style-type: none"> - Er mag geen sprake zijn van onevenredige verkeerskundige effecten. - Het initiatief mag geen milieuhygiënische belemmeringen opleveren voor omliggende functies. - Het initiatief moet een tegenprestatie leveren gericht op het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit welke gebaseerd wordt op het ter plaatse geldend gebiedstype. <p>Beleidsuitgangspunt:</p> <p>Gestreefd wordt naar behoud en versterking van de bestaande dagrecreatieve voorzieningen. De criteria voor beoordeling van verzoeken om medewerking voor uitbreiding zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het initiatief mag geen aantasting betekenen van bestaande natuur, landschappelijke, cultuurhistorische, abiotische en archeologische waarden. - Er mag geen sprake zijn van onevenredige verkeerskundige effecten. - Het initiatief mag geen milieuhygiënische belemmeringen opleveren voor omliggende functies. - Het initiatief moet een tegenprestatie leveren gericht op het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit welke gebaseerd wordt op het ter plaatse geldend gebiedstype. - De nieuwe toeristisch-recreatieve functie moet een duidelijke meerwaarde hebben ten opzichte van de bestaande toeristisch-recreatieve structuur in de regio. ‘Meer van hetzelfde’ moet vermeden worden. <p>Nieuwe bedrijven zijn dus welkom. Wel dienen de nieuwe voorzieningen een meerwaarde op te leveren voor de toeristisch-recreatieve structuur van de subregio. Ondernemers worden uitdrukkelijk uitgedaagd om gebruik te maken van bestaande kwaliteiten in de subregio om een aantrekkelijk toeristisch-recreatief product neer te zetten.</p>		<p>Vanwege de vele afwegingsfactoren bij het al dan niet toelaten van een nieuwe dagrecreatieve voorziening wordt de oprichting niet geregeld in het bestemmingsplan “Buitengebied Peel & Maas”. De noodzakelijke afweging kan onvoldoende plaatsvinden door middel van een wijzigingsbevoegdheid</p> <p>De belangrijkste criteria die gehanteerd zullen worden voor de toelaatbaarheid zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het initiatief mag geen aantasting betekenen van bestaande natuur, landschappelijke, cultuurhistorische, abiotische en archeologische waarden. - Er mag geen sprake zijn van onevenredige verkeerskundige effecten. - Het initiatief mag geen milieuhygiënische belemmeringen opleveren voor omliggende functies. - Het initiatief moet een tegenprestatie leveren gericht op het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit welke gebaseerd wordt op het ter plaatse geldend gebiedstype. - De nieuwe toeristisch-recreatieve functie moet een duidelijke meerwaarde hebben ten opzichte van de bestaande toeristisch-recreatieve structuur in de regio. ‘Meer van hetzelfde’ moet vermeden worden.
<p>7.4 Dagrecreatieve voorzieningen</p> <p>De aanwezigheid van dagrecreatieve voorzieningen kan grote invloed hebben op de aantrekkelijkheid van het gebied voor zowel dag- als verblijfstoeristen. De aard van dagrecreatieve voorzieningen kan aantrekkelijk van het gebied en de doelgroep sterk verschillen.</p>		<p>7.4.1 Bestaande voorzieningen</p> <p>Er is een veelheid aan verschillende bestaande elementen die van belang zijn in het kader van dagrecreatie. Enerzijds kan worden gedacht aan routestructuren, zoals fiets- en wandelpaden. Ook bestaande cultuurhistorische elementen, zoals kastelen en burchten, in het landschap kunnen aangemerkt</p> <p>7.4.2 Nieuwe voorzieningen</p> <p>Indien nieuwe voorzieningen worden toegeletten, dient dit gebiedsspecifiek én functiespecifiek te worden benaderd. Alleen in gebieden waar de draagkracht voldoende is en de nieuwe functie geen hinder veroorzaakt kan ruimte worden geboden aan oprichting van nieuwe dagrecreatieve voorzieningen.</p>

8 Vijf kansenkaarten (nieuwe markten voor toerisme in Noord en Midden Limburg

Dit is een verslag van een in 2006 uitgevoerde verkenning naar mogelijke nieuwe markten voor de toeristische sector in Noord- en Midden-Limburg, uitgevoerd in opdracht van de Provincie en NV Industriebank LIOf. Er wordt uitgegaan van vijf thema's:

- Luxe Lust;
- Waterwereld;
- Het Avontuur;
- De Lekkerweg;
- De Bezinning

Voor de gemeenten van het intergemeentelijk project recreatie en toerisme zijn met name de thema's Waterwereld, Het Avontuur en De Lekkerweg actueel.

9 Bosnota Helden Maasbree

Doelstelling van het door de gemeenten Maasbree en Helden in nauwe samenwerking met de Stichting Bosbeheer Helden e.o. opgestelde plan luidt als volgt:

Het gezamenlijk voeren van een verantwoord duurzaam bosbeheer door het optimaal integreren van de functies natuur en houtproductie in elk individueel bosperceel. De basis hiervoor wordt gelegd door het op gang brengen en stimuleren van natuurlijke processen vanuit de achterliggende gedachte van het optimaliseren van de natuurlijke flora en fauna en vanuit kostenbesparing. Ten behoeve van de functie recreatie wordt de beleefwaarde van het bos, waar

mogelijk, vergroot en wordt extensieve recreatie gestimuleerd.

10 Lokaal beleid

Het lokale beleid ligt vast in de diverse gemeentelijke beleidsvisies recreatie en toerisme. Deze visies zijn over het algemeen verouderd en daarom aan vernieuwing toe. Met het oog op de aanstaande fusie van de gemeenten Helden, Kessel, Maasbree en Meijel is er voor gekozen voorlopig geen nieuwe lokale visies op te stellen maar deze intergemeentelijke toekomstvisie (vooralsnog) als zodanig te beschouwen.

Bijlage 5 Dynamiek in toerisme

1 Inleiding

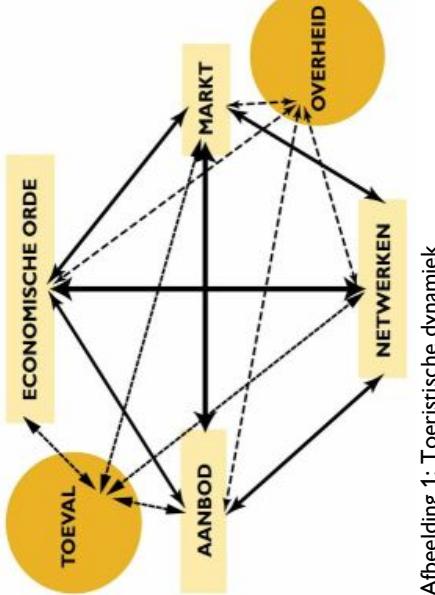
In afbeelding 1 (zie volgende pagina) is schematisch weergegeven uit welke sociaal-economische factoren de dynamiek in een economische sector over het algemeen is opgebouwd. Deze factoren en hun verbanden zijn ook binnen de toeristische sector in het Land van Peel en Maas en Leudal aanwezig. De mogelijkheden en perspectieven voor het toerisme worden bepaald door de invulling en het functioneren van de verschillende factoren. Op verschillende aspecten van een factor (bv. het aspect verblijfsvoorzieningen binnen de productiefactoren) hebben de gemeenten 'Peel en Maas en Leudal' zelf invloed, op diverse andere aspecten in het geheel niet (bv. de aspecten van wet- en regelgeving binnen de factor economische orde). Desalniettemin vormt het schema een goede basis om de toeristische mogelijkheden in de regio te beschouwen. Hieronder wordt een beknopte uitleg gegeven van de verschillende factoren en hun samenhang. In de kadernota wordt teruggegrepen op

2 Deze factoren als basis voor de inventarisatie, beoordeling en het beleid.

1 deze factoren als basis voor de telecommunicatie en ICT en de aanwezigheid van of relatie met opleidingsinstituten.

Onder 'netwerken' worden de relaties en verbanden met bijvoorbeeld sectoren en toeleveranciers binnen en buiten de toeristische keten beschouwd. Deze toeleveranciers zijn onder andere technologiebedrijven, distributie, marketing en reserveringssystemen. Niet alleen zijn de relaties van belang voor een goed functionerende sector, ze vormen ook een bron voor innovatie en concurrentievoordeel. Voor toerisme is het belangrijk in hoeverre andere vormen van bedrijvigheid in de regio bezoekers naar de gemeente brengen. Zo is de agrarische sector decennialang beeldbepalend aanwezig geweest. Daar zit nog steeds de nodige kracht voor vernieuwing en nieuwe markten.

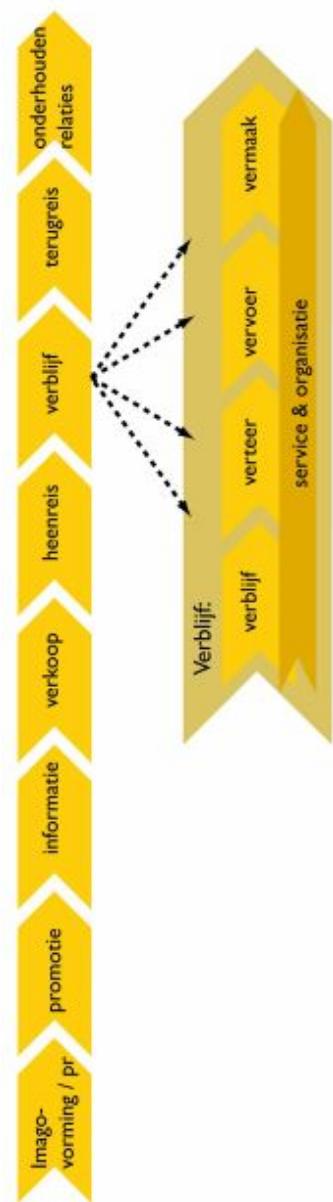
Onder 'aanbod' worden de factoren en kwaliteiten van het aanbod opgesomd waarbinnen en waarmee de ondernemer opereert. Niet alleen zijn dit min of meer onveranderbare factoren zoals natuur, landschap, klimaat maar ook het potentieel aan vaardige arbeidskrachten, de

Afbeelding 1: Toeristische dynamiek

De economische orde vormt het hele institutionele kader waarbinnen de bedrijvigheid en concurrentie plaatsvindt; het aantal binnenlandse concurrenten, de onderlinge rivaliteit en de mate en noodzaak tot samenwerking. Het financieel beleid van banken en andere investeerders is eveneens een belangrijke factor binnen de economische orde. Een belangrijk aspect is ook de keuze voor een bepaalde individuele en/of regionale concurrentiestrategie; de nadruk op kostenverlaging of differentiatie.

De overheid (Rijk, provincie, gemeente) is een aparte factor binnen dit overzicht. De overheid ontwikkelt beleid dat bepalend is voor de wijze waarop de sector kan opereren en beïnvloedt alle vier de factoren. De overheid heeft de mogelijkheid bedrijven te beschermen maar ook uit te dagen tot de immer noodzakelijke verbeteringen in hun concurrentiepositie. Het RO-beleid en het horeca-vergunningenstelsel zijn in sterke mate bepalend voor de (on)mogelijke komst van competitieve

Afbeelding 2: Toeristische keten

nieuwkomers in het toeristisch aanbod. Daardoor kan bijvoorbeeld een deel van de concurrentiekraacht worden weggenomen waardoor bestaande bedrijven relatief eenvoudiger kunnen blijven functioneren en niet gedwongen worden hun aanbod in kwaliteit en kwaliteit aan te passen. Daarnaast vormt de overheid een belangrijke en grote investeerder (bv. in infrastructuur of in voorzieningen als musea) en daarmee ook direct en indirect de economische perspectieven van het toerisme.

De factor 'toeval' is de dimensie van veranderingen die buiten de lokale, regionale of zelfs nationale invloedsfeer ligt, zoals uitvindingen, technologische doorbraken, politieke ontwikkelingen, oorlogen en beursontwikkelingen. De sector zal vervolgens dienen te anticiperen op de consequenties van dergelijke gebeurtenissen.

3 Wisselwerking
De wisselwerking tussen al deze factoren en in het bijzonder die tussen de aspecten van markt (vraag) en aanbod, vormt het fundament voor een goed functionerende (toeristische) sector. Onvoldoende kwaliteit of oog voor de wens van de consument betekent automatisch een vermindering in klantzie en daarmee, voor de onderneming, een heroverweging over hertegen wordt aangeboden. Een monopoliepositie binnen een regio onderniert de wisselwerking volledig. De aanbieder heeft alle macht en hoeft zich van de stem van de consument in principe niets aan te trekken.

4 Toeristische keten
Een nadere specificatie van de wisselwerking tussen vraag en aanbod wordt gegeven in de zogenaamde 'toeristische keten' (zie afbeelding 2). Toerisme vormt een diverse markt van talloze bedrijven die samenwerken (of niet) om uiteindelijk de klant waar

voor zijn (vakantie)geld te geven. De relatie tussen vraag en aanbod kent op micro-economisch niveau een keten van functies en bedrijven. Een dagtocht of verblijf in de regio Peel en Maas en Leudal kent een samenwerking van diverse bedrijven op het vlak van imagogvorming, promotie, verstrekken van informatie, het onderhouden van relaties na afloop van het verblijf, het plegen van een reservering ('verkoop') van logiesaccommodatie en wellicht fietsverhuur.

Eenmaal in de regio zoekt de toerist zijn weg langs verschillende bedrijven op het vlak van vervoer, vervoer en vermaak. Achter de schermen wordt het verblijf in de regio Peel en Maas en Leudal in meer of mindere mate georganiseerd door bijvoorbeeld het verstrekken van informatie, de organisatie van evenementen, bewegwijzering, enz.. Iedere schakel heeft een plaats binnen de keten en bepaalt mede de kwaliteit van het verblijf in de regio (waarbij de spreekwoordelijke 'keten' altijd even sterk is als de zwakste schakel!).

Een onderdeel van de keten vormt de verbinding met diverse toeleveranciers van diensten en producten. Daaronder worden onder andere verstaan de bedrijven voor drank- en voedseldistributie, inrichtings- en bouwbedrijven en de technologiebedrijven.

Bijlage 6 Trends en ontwikkelingen

1 Inleiding

De voortdurend veranderende vraag van de consument naar voorzieningen maakt het noodzakelijk om een zo goed mogelijk inzicht te hebben in de toekomstige vraag naar voorzieningen. De sector moet rekening houden met de volgende trends en ontwikkelingen.

- Nevenvakanties worden steeds vaker ondernomen, de verblijfsduur neemt echter af.
- De vraag naar vlargebieden blijft toenemen, mede als gevolg van een toenemend aantal toervarders en de vraag naar grotere schepen.
- Het overnachtingaanbod in Limburgse vakantiewoningen stabiliseert, de toeristische kampeerovernachtingen staan onder druk, evenals de overnachtingen in ‘overige toeristische accommodaties’. Overnachtingen in hotels nemen daarentegen toe, evenals de overnachtingen van vaste gasten in hun eigen accommodatie. De ontwikkeling, de vakantiekennmerken en het profiel van de gast verschilt sterk per accommodatietype.
- Rust en ontspanning worden belangrijker.
- De consument wordt kritischer, zelfbewuster en meet daarvan de verwachte bevolkings samenstelling als ook door een toename van de Nederlandse bevolking.
- De vraag naar variatie van het aanbod neemt toe: consumenten willen kunnen “zappen”.
- Hoofdvakanties worden vaak in het buitenland ondernomen, nevenvakanties in Nederland.

- Nevenvakanties worden steeds vaker ondernomen, de verblijfsduur neemt echter af.
- De vraag naar vlargebieden blijft toenemen, mede als gevolg van een toenemend aantal toervarders en de vraag naar grotere schepen.
- Het overnachtingaanbod in Limburgse vakantiewoningen stabiliseert, de toeristische kampeerovernachtingen staan onder druk, evenals de overnachtingen in ‘overige toeristische accommodaties’. Overnachtingen in hotels nemen daarentegen toe, evenals de overnachtingen van vaste gasten in hun eigen accommodatie. De ontwikkeling, de vakantiekennmerken en het profiel van de gast verschilt sterk per accommodatietype.
- Rust en ontspanning worden belangrijker.
- De consument wordt kritischer, zelfbewuster en meet daarvan de prijs-kwaliteitsverhouding steeds scherper af. Comfort, toegevogde waarde en persoonlijke aandacht worden op prijs gesteld.
- Het is vooral de groep actieve senioren (55+) die buiten de piekperiodes op vakantie gaat, waarbij service en

- comfort voorop staat. Gezien de vergrijzing in Nederland is dit de komende jaren een goede doelgroep.
- Het individualisme beleefde enkele jaren geleden haar hoogtepunt, er is een nieuwe beweging zichtbaar die zich kenmerkt door gemeenschapszin en groepsgevoel. Waarden als vertrouwheid en geborgenheid nemen in belangrijkheid toe. Men gaat weer op zoek naar ankerpunten in de directe omgeving van familie, vrienden en gelijkgestemden. De onderlinge contacten moeten vanwege de toegenomen druk op de vrije tijd weliswaar plannatig worden onderhouden, de momenten dat men samen is wil men bijzonder maken. Men is bereid om niet alleen tijd maar ook geld in deze relaties te investeren. Overigens is het dankzij de technologische ontwikkelingen wel mogelijk om vriendschappen op afstand te sluiten en onderhouden. Gelijkgestemden kunnen elkaar ook treffen op Internet en daar hechte contacten onderhouden. Gewend geraakt aan de gemakken van

- de informatietechnologie zal de consument steeds meer gaan eisen van de aanbieder.
- Gemak, ook wel aangeduid als 'meer kwaliteit in minder tijd' is het sleutelwoord.
- In de vrijetijdsbesteding staan beleving en authenticiteit naast elkaar. Aan de ene kant is er de wens om zaken te beleven. Middels, al dan niet kunstmatige, 'experiences' wil men ontsnappen aan de dagelijkse werkelijkheid. Van ijsbanen omringd door dennenbomen en gluhweinkraampjes in de binnenstad tot wildwatertrajecten op een kunstmatige rivier in Zoetermeer en "skydiven" in een Rosendaalse windtunnel; de omgeving is kunstmatig, de belevenis is echt. Aan de andere kant is men juist op zoek naar het authentieke. Hierbij zijn kernwoorden als echt, puur, eerlijk en ook percepties als gezond en vriendelijk van belang. De toenemende aandacht voor streekproducten is hiervan een voorbeeld.

- Steeds meer Nederlanders besteden extra aandacht aan hun gezondheid. In de praktijk komt dat neer op meer bewegen en gezond eten. In lijn daarmee groeit de populariteit van gezonde voeding, niet alleen thuis maar ook op het werk. Naast de bewustwording van de lichamelijke gezondheid is er ook steeds meer aandacht voor onthaastung en welzijn. De balans tussen privé en zakelijk wordt steeds belangrijker gevonden. Naast lichamelijke gezondheid is ook geestelijke gezondheid een thema dat aan populariteit wint. Wellness is in opkomst.
- Er is een beweging zichtbaar die gekarakteriseerd kan worden als 'back-to-basic'. Het individu maakt plaats voor de groep, samen dingen doen staat weer centraal. Het gaat hierbij om eenvoudige zaken als een boswandeling maken, bij het kampevuur zitten of knutselen met de kinderen. Aan de andere kant is

men thuis zo gewend aan luxe voorzieningen dat men die ook op de recreatieplek niet wil missen. In de afgelopen jaren is er door consumenten bijvoorbeeld steeds meer geïnvesteerd in comfortabele badkamers en keukens met alles erop en eraan. Goede en hygiënische sanitaire voorzieningen zijn tegenwoordig dan ook eerder een rand voorwaarde dan een luxe. Daarnaast willen sommige consumenten juist tijdens hun vakantie wat extra comfort in vergelijking met wat men thuis heeft, bijvoorbeeld een bubbelpad of een eigen sauna. Beide stromingen, back-to-basic en comfort, doen zich tegelijkertijd voor. Zo blijft bijvoorbeeld fietsen in Nederland onverminderd populair, maar tegenwoordig doet men dat met een complete uitrusting, zoals een GPS routebeschrijving.

3 Regionale ontwikkelingen

3.1 Reconstructie

De landbouw in de regio staat voor grote veranderingen. Dat is op zichzelf niet nieuw. De landbouw is de afgelopen 50 jaren voortdurend in beweging geweest. Er is sprake van een lange reeks vernieuwingen. Met als gevolg dat het aantal bedrijven sterk afneemt, de omvang van de bedrijven fors toeneemt en het grondgebruik sterk verandert. Maar vernieuwing houdt nooit op. Grofweg zijn er twee richtingen te onderscheiden. Een aantal ondernemers zoekt de toekomst in verdere schaalvergroting. Dat is nodig om internationaal te kunnen concurreren met een lage kostprijs. Andere ondernemers zoeken hun toekomst in verbreding van de activiteiten. Niet alleen voedselproductie maar ook tal van andere activiteiten. Zorglandbouw is een goed voorbeeld. Hetzelfde geldt voor activiteiten op het vlak van educatie en cultuur, toerisme en recreatie. Uitgangspunt is dat landbouw meer is dan enkel

voedselproductie. Als de landbouw zou verdwijnen, verdwijnt er veel meer dan werkgelegenheid. Belangrijks is ook dat de burgers weer nauwer worden betrokken bij de landbouw en hun eigen omgeving. Dan ontstaan er ook nieuwe kansen.

3.2 Intrekken WOR

Zoals eerder aangegeven is de Wet op de Openluchtrecreatie op 1 januari 2008 komen te vervallen. Vanaf die datum zijn de gemeenten zelf verantwoordelijk voor het kampeerbeleid binnen hun grenzen. Deze ontwikkeling biedt mogelijkheden om samen met de recreatieondernemers te komen tot een breed gedragen kampeerbeleid. Om een zo eenduidig mogelijk kampeerbeleid in Limburg te realiseren werd de Provincie gevraagd een regierol te vervullen. Daartoe werd een klankbordgroep opgericht waarin alle betrokken partijen zitting hadden. Vanuit de toeristische regio Peel en Maas was de intergemeentelijk projectcoördinator vertegenwoordigd in de klankbordgroep. Uiteindelijk ligt er een notitie "Richtlijnen kampeerbeleid" die nog lang niet door alle gemeenten is overgenomen. Ook in het "Land van Peel en Maas" is het wegvalLEN van de WOR nog niet opgevangen. Een aantal uitgangspunten is opgenomen in het Concept voorontwerp structuurplan Peel en Maas, basis voor het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied dat door de gemeenten Helden, Kessel, Maasbree en Meijel gezamenlijk wordt opgesteld. Aanvullend daarop zal in de APV ook nog een aantal artikelen moeten worden gewijzigd c.q. ingevoegd.

3.3 Floriade

De gemeenten Gennep, Helden, Horst aan de Maas, Venlo en Venray hebben het initiatief genomen voor de organisatie van de Floriade in Noord Limburg in

2012. Er is een projectorganisatie opgericht en de werkzaamheden voor de inrichting van het Floriade terrein zijn gestart. Voor verdere (actuele) informatie wordt hier korthedshalte verwezen naar de website van de Floriade: www.floriade.nl.

De Floriade biedt een uitgelezen kans om deze regio ook toeristisch gezien op de kaart te zetten. Van belang hierbij is dat de gemeenten daarin een voorwaardenscheppende rol vervullen maar het is zaak dat de ondernemers "de bal oppakken". Na een aantal informatiebijeenkomsten over de Floriade in de regio lijkt het er op dat dit laatste ook daadwerkelijk gaat lukken.

3.4 Streekcentrum Helden Dorp

In Helden Dorp is gestart met de realisatie van een (multifunctioneel) Streekcentrum. Eén van de onderdelen van dit streekcentrum is het Streekcentrum "t Land van Peel en Maas". Tevens krijgt VVV Helden een prominente plek in het entreegedeelte van het streekcentrum en vindt het gemeenschapschapshuis er haar nieuwe onderdak. Het streekcentrum moet uitgroeien tot hét vertrekpunt van waaruit toeristen de regio gaan verkennen. Doel is dat de toerist in het museum wordt geïnspireerd en daarna al fietsend, wandelend, mountainbikend of met de auto de regio gaat verkennen. In de projectgroep die bezig is met de realisatie van het Streekcentrum zijn o.a. alle historische werkgroepen, met uitzondering van die van Roggel, uit het "Land van Peel en Maas" vertegenwoordigd. Momenteel wordt door de projectgroep gewerkt aan de realisatie van thematische cultuurhistorische en natuurhistorische wandel- en fietsroutes. Daarnaast wordt vanuit het bestuur van het Gemeenschapschapshuis door een enthousiaste club vrijwilligers gewerkt aan

tamelijk up to date en behoeft vooral nog geen nadere aanpassing behoudens een verbetering van een enkele route.

3.5.3 Mountainbiken

Medio 2005 werd naar aanleiding van een informatieavond een projectgroep opgericht om de mogelijkheden voor een mountainbikeroute door het bosgebied Heldense Bossen / Kesselse Bergen te bezien. Doel was met name het mountainbiken te reguleren en zo kwetsbare gebieden te ontzien. De projectgroep wordt gevormd door een aantal mountainbikers en vertegenwoordigers van de Stichting Bosbeheer Helden e.o., Dörper overleg Helden, I.V.N. (Instituut Voor Natuurbeschermingseducatie) en de intergemeentelijk projectcoördinator. Een vertegenwoordiger van Staatsbosbeheer is op afroep beschikbaar. Eind 2005 werd in de projectgroep overeenstemming bereikt over een drietal afzonderlijke routes van 10 - 15 kilometer lengte, die te koppelen zijn tot één rondgaande route van zo'n 45 kilometer lengte. Door persoonlijke omstandigheden van heeft dit project lang stil gelegen. Eind 2007 werd het project weer opgepakt en begin 2008 zijn de grondeigenaren aangeschreven om toestemming te verlenen voor het realiseren van de mountainbikeroute op hun grondgebied. Uit een eerste inventarisatie van de binnengekomen reacties blijkt dat er meer eigenaren dan verwacht géén medewerking verlenen en dat ongeveer een kwart eind maart nog steeds niet heeft gereageerd. Omdat voor realisatie van een interessante route de medewerking van de grondeigenaren absoluut noodzakelijk is wordt hieraan extra aandacht aan besteedt. Één en ander leidt tot vertraging en zorgt er mogelijk zelfs voor dat de route niet zoals gepland

de realisatie van diverse routes. De intergemeentelijk projectcoördinator wordt door beide partijen over de vorderingen geïnformeerd en is op afroep ook voor advies ook beschikbaar. Het blijft voor de intergemeentelijk projectcoördinator zaak om namens de gemeenten de "vinger aan de pols te houden". Dit om zaken tijdig af te stemmen en zo te voorkomen dat de initiatieven van beide partijen elkaar verstoren.

3.5 Infrastructuurele ontwikkelingen

Met betrekking tot de toeristische infrastructuur is er momenteel een aantal ontwikkelingen grande op het gebied van:

3.5.1 Wandelen

In het verleden zijn rond de dorpen in het "Land van Peel en Maas" diverse gemarkeerde rondgaande wandelroutes gerealiseerd. Deze routes zijn echter weinig gevierd en bovendien zijn de startpuntborden sterk verouderd. In het kader van de nadere uitwerking Regiovisie Peel en Maas zou een wandelbox worden gerealiseerd waarin de kaarten van deze routes konden worden opgenomen. Dit was tevens het moment om routes indien nodig te herzien of zelfs te laten vervallen, startpuntborden te vernieuwen en de folders te actualiseren. Helaas is dit project uiteindelijk om diverse redenen niet doorgegaan. Naast deze ontwikkeling speelt ook nog het gegeven dat vanuit het werkveld verschillende vragen binnenkwamen waarom geen wandelroutenetwerk werd gerealiseerd. Alles bij elkaar voldoende reden om als uitwerking van deze visie het product wandelen grondig te herzien en daarin ook de overweging om te komen tot een wandelroutenetwerk mee te nemen.

3.5.2 Fietsen

Het 'fietsproduct' van het Land van Peel en Maas en de gemeente Leudal voor het reguliere recreatieve fietser is

voor de zomervakantie 2008 kan worden gerealiseerd.

Inmiddels is ook in de gemeente Meijel een projectgroep mountainbikeroutes opgericht om de mogelijkheden voor een mountainbikeroute rond Meijel te bezien.

3.5.4 Paardrijden

Paardrijden en paarden houden / folkken zijn erg populair in het "Land van Peel en Maas en de gemeente Leudal". Geregeld komen er ook verzoeken binnen over de mogelijkheden voor ruiters en menners in deze regio. Veelgestelde vraag is of het mogelijk is om bij het paard te overnachten. Dit is nog maar sporadisch het geval. In het "Land van Peel en Maas" is jaren geleden één regionale ruiterroute (lengte ca. 60 kilometer) gerealiseerd die aansluit op de route door de gemeente Leudal. In de gemeente Meijel wordt momenteel door de men- en ruitervereniging in samenwerking met de gemeente gewerkt aan de realisatie van een men- en ruiterroute. Genoemde ontwikkelingen zijn reden om als uitwerking van deze visie het product paardrijden te herzien.

Bij de (vernieuwde) camping Bovensbos is de mogelijkheid een eigen paard mee te brengen en te stallen. Paardrijden – ook bosritten onder begeleiding zijn mogelijk bij Caprilli, Slinkstraat in Panningen

3.5.5 Kanoën

Kanoën is in het verleden géén item geweest in het "Land van Peel en Maas". Dit kwam voornamelijk omdat er beperkte mogelijkheden zijn en daar waar de mogelijkheden wel zijn (omgeving Meijel) verleende Rijkswaterstaat geen medewerking,

Inmiddels is het beleid bij Rijkswaterstaat gewijzigd en is het zinvol om de mogelijkheden om te kanoën opnieuw te bezien. Zeker ook in het kader van de 5 kansen thema's "Waterwereld" en "Het Avontuur".

Bijlage 7 Prioritering projecten

						Hoogste prioriteit
					TOTAL	
Overheid (O); Bedrijfsleven (B); Burgers (Bu)						
Plannings						
Verbeterrin g recreatieve mogelijkheden						
Versterkings promotie en marketing						
Versterkings concurrentiepositie						
Bijdrage aan samenwerkings						
Stimulans toeristische ontwikkeling						
Aansluiting Perspectievennota						
Aansluiten Toekomstvisie						
1. Uitwerking identiteit en gewenst imago door branding, marketing en promotie						
Ontwikkeling nieuw promotieplan Noord Limburg	4	4	4	4	0	K
Ontwikkeling gastheerschap / TIVA	4	4	4	4	2	K
Arrangementontwikkeling	4	1	4	2	0	K
						O/B
						B/O
						24
						26
						19

2. Verbetering toeristisch-recreatieve infrastructuur								
Ontwikkeling evenementenbeleid	4	0	1	2	2	4	2	K O 15
Organisatie evenementen	4	2	4	2	4	4	2	K B/Bu 22 X
Routebureau Noord en Midden Limburg	4	2	2	4	2	4	K/M	O 20
Ontwikkeling wandelnetwerk Peel en Maas en Leudal	4	4	4	2	2	4	K/M	O 24 X
Ontwikkeling en verbetering entrees	4	2	2	2	4	4	K/M	O 20
Ontwikkeling camperlocaties	4	2	2	2	4	2	K	O 20
Visfaciliteiten Maas / forellenenvijver	4	1	2	0	0	0	K	O 11
Mountainbike route Helden – Maasbree	4	4	2	0	1	1	K	O 16
Mountainbikeroute Meijel (aansluiting)	4	4	2	0	1	1	K	O 16
Onderzoek Veerverbinding	4	2	0	1	0	0	K	O 9
Ontwikkeling ruiteroutes	4	2	2	2	1	4	K/M	O/B 17
3. Stimulering bedrijfsleven								
Seizoensverlenging faciliteren	4	2	2	0	2	2	M	O/B 14
Gelijke marktomstandigheden	4	2	0	0	2	0	K	O/B 10
Paardentoerisme	4	2	2	2	2	2	M	B/O 16
“keukentafeloverleg” met bedrijven	4	4	4	2	4	2	K	O/B 24 X
Perspectief verblijfsrecreatie	4	4	4	2	4	0	K	B/O 22 X
4. Organisatie								
Samenwerking ALLE toeristische bedrijven	4	2	4	4	4	2	K/M	B/O 24 X
1 lokalfunctie bij de gemeente(n)	4	2	2	3	2	4	K	O 19
Samenwerking met aangrenzende regio's	4	2	2	3	2	2	K	O/B 17
Ontwikkeling toeristisch recreatief platform	4	4	4	4	4	2	K	B/O 26 X
Monitoring	4	2	4	4	4	3	K	O/B 25 X
Aspergegilde	4	4	2	4	2	2	K	B/O 20
Streekmuseum Heiden Dorp	4	4	2	2	4	4	K	O 22 X

Bijlage 8 Verblijfsrecreatie in de regio Peel en Maas en Leudal

Campings en minicampings							
Naam	Plaats	Sterren	Recreon- lid	Toeristische plaatsen	Vaste plaatsen	Trek. hutten	Totaal
Gemeente Helden							
Vossenveld	Egchel	-	-	35	15	0	50
De Peelweide	Grashoek	-	-	15	1	0	16
De Heldense Bossen	Helden	*****	+	402	465	2	869
Bovensbos	Helden	-	-	15	4	0	19
Het Haasje	Grashoek	-	-	16	0	0	16
Dekeshorst	Helden	-	-	8	0	0	8
Hanssenhof	Helden	-	-	40	0	0	40
La Ferme	Koningslust	-	-	15	0	0	15
Beringerzand	Panningen	*****	-	300	300	0	600
subtotaal				846	785	2	1633
Gemeente Kessel							
Gravenhof	Kessel	-	-	10	188	0	198
D'n Aenstoot	Kessel	-	-	60	60	0	120
Ut Tumpke	Kessel	-	-	15	0	0	15
De Odahoeve	Kessel	-	-	99	0	0	99

De Ujend	Kessel	-	-	15	0	0	15
't Shaapmusrke	Kessel	-	-	15	0	0	15
De Lanterhoeve	Kessel	-	-	15	0	0	15
De Hazenakker	Kessel	-	-	15	0	0	15
<i>subtotaal</i>				244	248	0	492
Gemeente Maasbree							
De Berckt	Baarlo	****	+	140	616	2	758
Barbizon	Baarlo	-	-	15	2	0	17
Heiderust	Baarlo	****	-	25	1	0	26
Breebronne	Maasbree	****	+	212	336	0	548
Flierenhof	Maasbree	-	-	40	0	0	40
In 't Niet	Maasbree	-	-	20	0	0	20
Boerderij De Plaats	Maasbree	-	-	15	0	0	15
De Linde	Maasbree	-	-	15	5	2	22
De Breukerheide	Maasbree	-	-	30	0	0	30
<i>subtotaal</i>				512	960	4	1476
Gemeente Meijel							
Frerichsoord	Meijel	**	+	20	137	0	157
Kampeerbos De Simonshoek	Meijel	***	+	55	135	0	190
<i>subtotaal</i>				75	272	0	347
Gemeente Leudal							
Camping Leudal	Haelen	*****		65	200	0	265
Camping Geelenhoof	Kelpen-Oler	*****		60	60	3	123
De Waterval	Neer	-	-	16	80	0	96
De Rooëjebes	Neer	-	-	6	4	0	10
De Leistert	Roggel	*****	+	650	450	2	1102
Minicamping 't Inj	Buggenum	*****		15	0	0	15
Boerderijcamping De Peelhof	Grathem	*****		15	0	0	15
Boerderijcamping Straatenhof	Halster	*****		50	0	0	50
Landgoed Lemmenhof	Ell	*****		20	0	0	20
Camping Scheyvenhof	Heyrhuysen	*****		23	0	0	23
Camping Bekerhof	Hunsel	*****		15	0	0	15

Camping Braskanhof	Hunsel			32	0	0	32
Minicamping Knienseerd	Kelpen-Oler			15	0	0	15
Camping De Heidehoeve	Roggel			15	0	0	15
Naturistencamping Diepven	Neeritter			25	50	0	75
Naturistencamping De Waterhoeven	Neeritter			0	35	0	35
Subtotaal				1022	879	5	1906

Hotels en pensions			
Hotel	Plaats	Sterren	Aantal bedden
<u>Gemeente Helden</u>			
Hotel Antiek	Helden	***	23
B&B Van de Heijden	Helden	-	9
B&B Dielissen	Panningen	-	4
B&B De Kamphoeve	Beringe	-	4
Subtotaal			40
<u>Gemeente Kessel</u>			
Chateau Neerhof	Kessel	***	12
B&B Verdellen	Kessel-Elk	4	4
Subtotaal			16
<u>Gemeente Maasbree</u>			
Peking Garden	Baarlo	*	22
Chateau De Raay	Baarlo		100
B&B De Rozenhorst	Baarlo		2
B&B Caris	Baarlo	-	3
B&B van Lier	Baarlo	-	4
B&B Poortvliet	Maasbree	-	4
Subtotaal			135
<u>Gemeente Meijel</u>			
Oranjehotel	Meijel	**	17

Hotel De Zwaan	Meijel	-	12
subtotaal			29
Gemeente Leudal			
Hotel De Beukelaar	Roggel	**	14
Hotel het Anker	Heythuysen		26
Hotel de Abdij	Horn	***	50
Hotel Houben	Nunhem		12
B&B Kasteel den Baexem	Baexem		10
Landgoed Hotel Lemmenhof	Eli		18
Op Kapittelbos	Grathem	8	
De Hoge Peel	Heythuysen	4	
B&B Oos Rust	Horn		12
B&B Peters	Ittervoort	5	
Pension de Tramhalte	Neer	6	
B&B Den Engel	Neeritter	10	
Pension De Suikerschuur			175
subtotaal			395
Totaal aantal bedden			

Groepsaccommodaties		
Naam	Plaats	Aantal bedden
Gemeente Helden		
Hanssenhof	Helden	32
subtotaal		32
Gemeente Kessel		
Oirbans	Kessel	28
Huijs	Kessel	60
subtotaal		88
Gemeente Maasbree		

Kasteel de Berckt	Baarlo	120
Blokhut de Koeberg	Baarlo	80
De Linde	Maasbree	32
De Plaats	Maasbree	46
<i>subtotaal</i>		278
<u>Gemeente Leudal</u>		
Heidehoeve	Roggel	125
Hoeve De Schoor	Baexem	34
Bekerhof	Hunsel	120
Villa de Bedelaar	Haelen	80
Buitencentrum De Spar	Haelen	78
Scouting Horn	Horn	onbekend
Jong Nederland	Neer	onbekend
Blokhut boscomplex Kirkelsberg	Roggel	onbekend
<i>subtotaal</i>		437
Totaal aantal bedden		835

Zomerhuisjes, bungalows en appartementen		
Naam	Plaats	Aantal
<u>Gemeente Helden</u>		
Catharinahoeve	Egchel	5
Hoeve Nijssen	Helden	4
Peelweide	Grashoek	1
Poolzicht	Helden	5
<i>subtotaal</i>		15
<u>Gemeente Maasbree</u>		
De Berckt	Baarlo	10
In de Horsten	Baarlo	2
Heiderust	Baarlo	1

Hoeve Bongers	Baarlo	7
Residentie Mouthuys	Baarlo	4
De Raayhof	Baarlo	2
Boots	Maasbree	1
Berden vakantiewoningen	Maasbree	2
De Plaats	Maasbree	2
<i>subtotaal</i>		2
<i>Gemeente Kessel</i>		
Dings	Kessel	3
Lenders	Kessel	1
't Slaapmutsje	Kessel	3
Stappers, de Postlijon	Kessel	1
De Hazenaker	Kessel	2
Ueberbach	Kessel	1
Kessels Buiten	Kessel	2
<i>subtotaal</i>		13
<i>Gemeente Meijel</i>		
De Stille Wille	Meijel	5
<i>subtotaal</i>		5
<i>Gemeente Leudal</i>		
Landgoed Lemmenhof	Ell	9
Nunheimerhof	Haler	4
Oos Rust	Heythuysen	1
Vakantiewoningen Staatsbosbeheer	Haelen	2
Braskanhof	Hunsel	6
Camping Geelenhoof	Kelpen-Oler	7
De Jong	Roggel	1
<i>subtotaal</i>		30
Totaal aantal		94

Bron: VVV-gids Limburg 2007 en internetsites van diverse accommodaties

Bijlage 9 Overzicht dagrecreatie en evenementen

1 Dagrecreatie in de regio "Peel en Maas en Leudal"

Huis Ooijen

Molen De Hoop

Molen De Welvaart

Grathemmermolen

Uffelsemolen

Sint Antoniusmolen

Auroramolen

Rederij De Veerman

Bakkerijmuseum Marleetjeshof

Kaas en zuivelboerderij van Nieuwenhoven

Subtropisch zwembad de Leistert

Zwembad Aoreven Heythuysen

Centrum Sint Elisabethshof Haelen

Kasteel Groot Buggenum Grathem

Kasteel Aldenghoor Haelen

Kasteel Horn

Golfbaan Land van Thorn

Boerengolf Halter

Boerengolf Geelenhof

Speeltuin Zeevershof Hunsel

Culinair Educatiecentrum Limburg

Forelenvijver Heioord

Museum "Terug in de Tijd" Horn

Maasbree

Museum Flierenhof

Waterradmolen Baarlo

Subtropisch zwembad De Berckt

Subtropisch zwembad Breebronne

Hoeve Hofacker's

Stuw- en sluizencomplex

Meijel

Educatief centrum Truijenhof

Bijenpark Molania

Potterie Cantharel

Visvijver De Donk

Jackscasino

Leudal

St. Petrusmolen

Friedesse Molen

Leumolen

2 Evenementen

- Kermissen in alle kerken
Paas-Jaarmarkt Panningen
Pinkstermarkt, Panningen
Historisch Festival Panningen
Kepëlla Cultura in Panningen
HMT Volksfeesten Baarlo
Fietsvierdagse de Peel
Jaarmarkt Helden
Wasdemonstratie Baarlo
Dorpsfeesten Neer
Avondjaarmarkt Meijel
Nederlandse kampioenschappen motorcross Meijel
Kunstranifestatie Meijel
Straattheater – Medelo dag Meijel
Frambrozenweekend Raspberry Maxx Meijel
Prof Wieleronde Panningen
Vakantiemarkt Panningen
Ossefeesten Maasbree
Midnight Shopping Panningen
Roggelse markten, Tiroler markt, kerstmarkt
Open Air festival Panningen
Blaaskapellenfestival
Zomerjoeks Egchel
Heldense Wandeldvierdaagse
Dörpsgezellig Helden-dorp
Poolspektakel Helden-dorp
Wandelfestijn Preuveleut
Fietstocht Teldertrappe
Limburg Festival
Glas in Historisch Licht Horn
Open Poortendag Buggenum
Cultuurweekend/ Kunstfietsroute
Dag van het Park
Jaarmarkt Heythuysen

Bijlage 10 Overzicht dagrecreatie in omgeving

Arcen	Nederweert	Tegelen
- Kasteeltuinen	- Openluchtmuseum Eindhoven	- De Tiendschuur, pottenbakkersmuseum
- Thermaalbad	- Speeltuin Klein Zwitserland	
- Brouwerij Hertog Jan	Ospel	Venlo
- Graanbranderij De IJsvogel	- Bezoekerscentrum de Grote Peel	- Limburgs museum
Asten	Overloon	- Museum Bommel van Dam
- Peelmuseum Jan Werdts	- Oorlogs- en verzetsmuseum	
- Beiaard en klokkenmuseum	- Zoo-Park Overloon	Weert
Boekend		- Gemeentemuseum - Kaarsenmuseum
- Forellenvijvers Maashof en solex-verhuur	Reuver	
	- Cactuswereld	
Haelen	Sevenum	
- Centrum Sint Elisabethshof (Leudal)	- Overland (overdekte speeltuin)	
Horst	Steijl	
Aardbeienland Forellenvijver het Maasdal Hayberries	- Botanische tuin de Jochumhof - Missiemuseum	
Streekmuseum De Locht Koperslagersmuseum	- Missiemuseum	
Maaseik		
	- Apothekersmuseum	

Bijlage 11 Overzicht horeca

Cafés

Café De Klinker	Neer	Haelen
Café Gijzen- Claessen	Neer	Heythuysen
Café de Klömp	De Busjop	Heythuysen
De Sjaen	Tom Tom	Heythuysen
Café "Maneslust biej Mieke"	Sinterklaoske	V.O.F. Sportbar The Coach
Café Sirake	Neer	Sonny's Snooker & Pool Center
Roggel	Graaf van Horne	Grand Café Helden B.V.
	Aan de Kirk	Café De Poorter
	Wat en Halfwat	Café Grashuuske
	Beugelbaan	Café 't Hukse
	De Tramhalte	Café Manders
	De Molshoof	Ittervoort
	De Smeed	Kelpen- Oler
	De Sport	Kelpen- Oler
	Scheepers- Hansen	Kelpen- Oler
	't Veerhuis	Neeritter
	Buggenum	Neeritter
	't Törp	V.O.F. "Café Centraal"
	Lot	Nunhem
	Elli	Café Antiek
	Geraats	Café 't Hukse
	Oad Grathem	Café de Zwaan Baarlo B.V.
	De Valk	Cafe/Sportbar De Kazing V.O.F.
	Harley's	De "Poolbar"
	Aldenghoor	Café van Ninhuijs

Bij Wim	Dok café	Panningen
Klein Parties	Café Reijnen	Panningen
De Busjop	Café Lommens	Panningen
Tom Tom	V.O.F. Sportbar The Coach	Panningen
Sinterklaoske	Sonny's Snooker & Pool Center	Panningen
Horn	Grand Café Helden B.V.	Panningen
	Café De Poorter	Koningslust
	Café Grashuuske	Grashoek
	Café 't Hukse	Beringe
	Café Manders	Egchel
	Café Bar Tinus	Helden
	Café De Pool	Helden
	Café Friends	Panningen
	Drieneke V.O.F.	Maasbree
	V.O.F. "Café Centraal"	Baarlo
	Café Antiek	Baarlo
	Café 't Hukse	Baarlo
	Café de Zwaan Baarlo B.V.	Baarlo
	Cafe/Sportbar De Kazing V.O.F.	Baarlo
	De "Poolbar"	Maasbree
	Café van Ninhuijs	Maasbree

Biej Wim	Dok café	Panningen
Klein Parties	Café Reijnen	Panningen
De Busjop	Café Lommens	Panningen
Tom Tom	V.O.F. Sportbar The Coach	Panningen
Sinterklaoske	Sonny's Snooker & Pool Center	Panningen
Horn	Grand Café Helden B.V.	Panningen
	Café De Poorter	Koningslust
	Café Grashuuske	Grashoek
	Café 't Hukse	Beringe
	Café Manders	Egchel
	Café Bar Tinus	Helden
	Café De Pool	Helden
	Café Friends	Panningen
	Drieneke V.O.F.	Maasbree
	V.O.F. "Café Centraal"	Baarlo
	Café Antiek	Baarlo
	Café 't Hukse	Baarlo
	Café de Zwaan Baarlo B.V.	Baarlo
	Cafe/Sportbar De Kazing V.O.F.	Baarlo
	De "Poolbar"	Maasbree
	Café van Ninhuijs	Maasbree

J. Niens en Zonen Café B.V.	Masbree	Het Mafcentrum	Maasbree
V.O.F. Café Joppen	Masbree	Friture / snackbar	Sphinx
Café Trefcentrum D'n Adelaer	Masbree	Friture "De Toren"	Heythuysen
Café de Boesier	Kessel	Cafetaria Eethuis Catering de Lekkerbek	Horn
Café de Boemel	Kessel	Friture De Viersprong	Horn
Café de Pleisterplaats	Kessel	Friture Royal	Neer
Café de Tijdt	Kessel	De Oude Post	Lunchroom
Café de Viersprong	Kessel	Food Planet	Panningen
Café D'n Dokter	Meijel	't Bergske	Beringe
Café "De Stoep"	Meijel	Friture Aod Neer	Kessel
Café De Vangrail	Meijel	Friture De Lekkerbek	Roggel
Café Colé	Meijel	Kwaltaria	Beringe
Café De Siem	Meijel	Cafetaria Manders	Helden
Chinees Indisch Restaurant			
De Chinese Muur	Neer	Friture 't Heukske	Neer
Hong Kong	Roggel	Snackbar Peet	Haelen
Smiling Buddha	Haelen	Snackbar Leanzo	Haelen
China Garden	Heythuysen	Friture Mario en René	Haelen
Pom Lai	Horn	Friture ut Pèlmke	Haelen
Wok Plaza	Horn	Cafetaria De Petatterie	Haelen
De Zomer tuin	Ittervoort	Restaria Wilhelmina	Haelen
Singapore	Panningen	Friture Royal	Haelen
Azie	Beringe	Cafetaria 't Smikkeltje	Haelen
Peking	Panningen	Smulwereld d'n Hab	Haelen
Peking Garden V.O.F.	Barlo	Snackbar 't Strötle	Haelen
Dynasty	Masbree		Haelen
Wok Palace	Kessel		Haelen
V.O.F. Mandarin	Kessel	Pizzeria-Grillroom St. Maria	Haelen
Lotus	Meijel	Pizzeria Antonio	Haelen
Discotheken / Jongerencentra			
Bar-Discotheek "De Zoës"	Helden	Pizzeria/Grillroom "La Strada"	Panningen
Palladio Horeca B.V.	Helden		Panningen
The Apollo	Heldern		Helden
Sjïwa / Wijsja	Barlo		Helden

Sint Servaas	Nunhem
Houben	Nunhem
De Tafelaar	Panningen
Restaurant-Bistro Kepel	Panningen
Party Restaurant "De Houbereij"	Panningen
DOK6	Panningen
Da Capello	Panningen
Klein Volk / Patershof	Panningen
The Gallery	Panningen
Buffet-Restaurant De Hoove	Beringe
Hotel-Restaurant/ Brasserie Antiek B.V.	Helden
Café Restaurant Op d'n Berg B.V.	Helden
Zaal Unitas	Baarlo
J. Niens en Zonen Restaurant B.V.	Maastricht
Restaurant 't Mouthuys	Baarlo
Café Restaurant Boszicht B.V.	Maastricht
Chateau De Raay B.V.	Baarlo
Restaurant De Flierenhof	Maastricht
Aan de Ruijne	Kessel
Chateau De Neerhof B.V.	Kessel
V.O.F. Kantine De Koestal	Kessel
Eethuis De Rozentuin	Kessel
Huis aan de markt	Kessel
Café De Pleisterplaats V.O.F.	Kessel
Mc'Donalds	Maastricht
	Kessel
Café-Restaurant "Coléé"	Meijel
Nostalgie Eten en Drinken	Meijel
't Keukentje V.O.F.	Meijel
Oranjehotel	Meijel
Hotel De Zwaan	Meijel

IJssalon

IJssalon Gino	Helden
IJssalon-Lunchroom Da Kepello	Panningen

